

Leszek Zugaj

HISTORIA ADMINISTRACJI W GMINIE KAMIENIEC
(AKTY PRAWNE, MAPY, DANE)

Lublin 2024

WSTĘP

W okresie I Rzeczypospolitej okolice współczesnej gminy Kamieniec należały do powiatu kościańskiego w województwie poznańskim.

Początki osadnictwa w rejonie współczesnej gminy sięgają wczesnego Średniowiecza. Na przykład Kamieniec był notowany już w 1233 roku (*Chamenz*)¹.

Fragment mapy województwa poznańskiego z około 1660 roku

W wyniku rozbiorów Polski obszary współczesnej gminy zostały włączone do Królestwa Prus. W tym okresie następowała powolna germanizacja.

Wyjątkiem był krótki okres przynależności do Księstwa Warszawskiego (1807-1815).

¹ *Nazwy miejscowe Polski*, pod red. K. Rymuta tom IV, Kraków 2001, s. 287.

Okolice współczesnej gminy należały do pruskiego (niemieckiego) powiatu **kościńskiego (Kosten)** w rejencji poznańskiej i prowincji Wielkiego Księstwa Poznańskiego.

W 1887 roku wydzielono dodatkowo powiat śmigieński. W jego skład włączono Kamieniec oraz zachodnie obszary współczesnej gminy. Pozostałe tereny (np. Konojad) pozostały w powiecie kościńskim.

Współczesna gmina na pruskiej mapie z 1803 roku (mapa Gillego)

Fragment mapy powiatu śmigieńskiego

W państwie niemieckim tereny wiejskie tradycyjnie podzielone były na gminy jednostkowe. Każda większa wieś wraz z przysiółkami stanowiła oddzielną gminę na czele z sołtysiem. Folwarki dworskie stanowiły samodzielne jednostki administracyjne na czele z właścicielem gruntów.

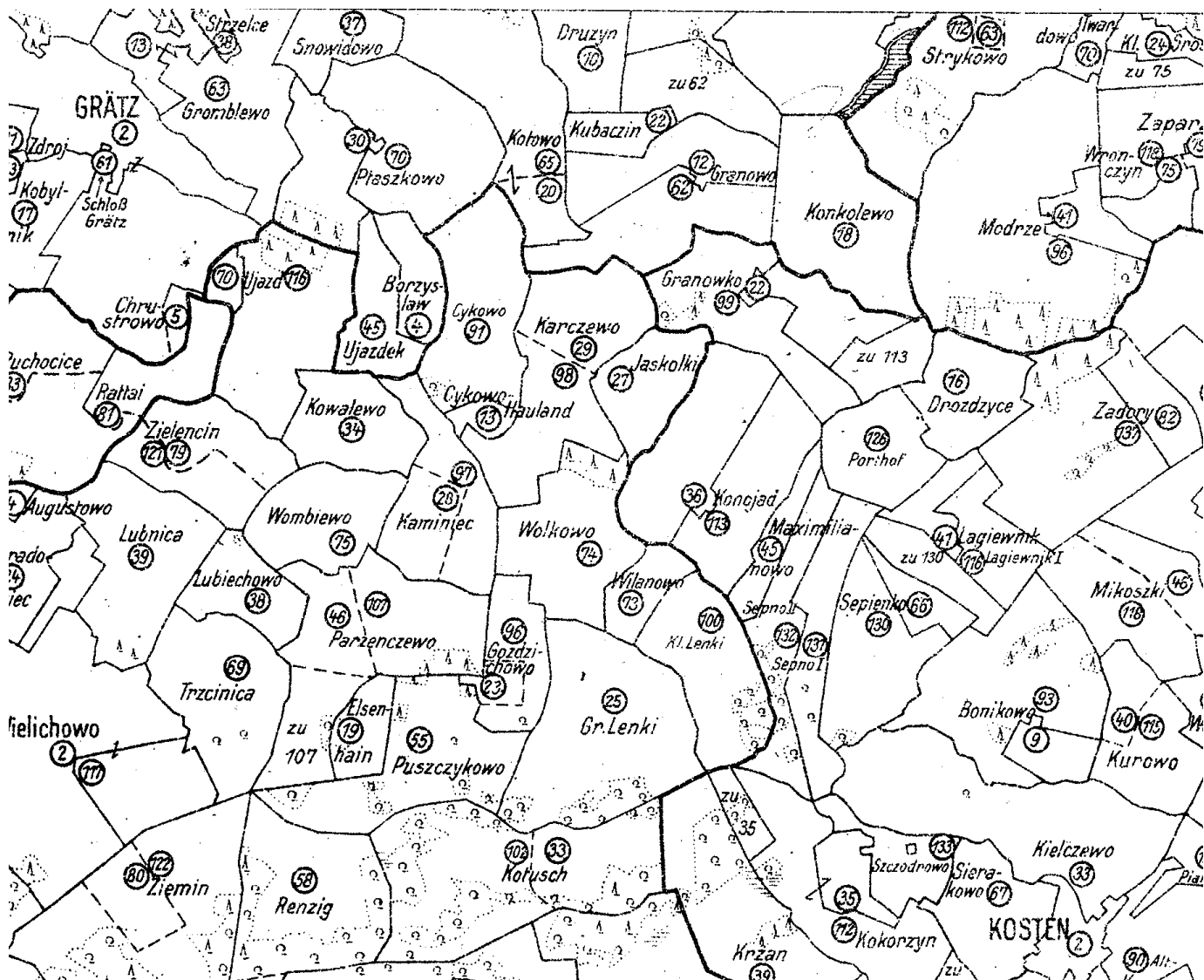
Gminy wiejskie były dość małe, często obejmowały tylko jedną wioskę. Dlatego też od lat 30. XIX wieku tworzone tak zwane komisariaty obwodowe (*Distrikts-Amty*) z komisarzem obwodowym na czele. W skład komisariatów wchodziły gminy wiejskie (z sołtysami) i obszary dworskie (z przewodniczącymi). Do kompetencji komisarzy obwodowych wchodziły: czuwanie nad bezpieczeństwem publicznym, przestrzeganie przepisów budowlanych i drogowych, nadzór nad stowarzyszeniami, związkami, handlem, przemysłem, prowadzenie ewidencji ludności, opieka nad ubogimi, współpracy przy organizacji wyborów. Komisarze obwodowi wykonywali polecenia władz nadrzędnych².

² Wstęp do zespołów archiwalnych akt gminnych, Archiwum Państwowe w Poznaniu.

Każda większa miejscowość na terenie współczesnej gminy stanowiła oddzielną gminę wiejską na czele z sołtysem lub oddzielny obszar dworski.

Kamieniec na mapie Wielkiego Księstwa Poznańskiego z przełomu XIX i XX wieku (autor Zygmunt Światopełk Słupski)

Fragment niemieckiej mapy administracyjnej obrazującej podział na gminy wiejskie w 1914 roku

W 1914 roku wybuchła I wojna światowa. Działania wojenne na szczęście ominęły tereny Wielkiego Księstwa Poznańskiego. Wojna miała jednak zmienić przynależność terytorialną ziem Wielkiego Księstwa Poznańskiego.

W końcu 1918 roku wybuchło Powstanie Wielkopolskie. Wojska powstańcze opanowały teren dzisiejszej gminy.

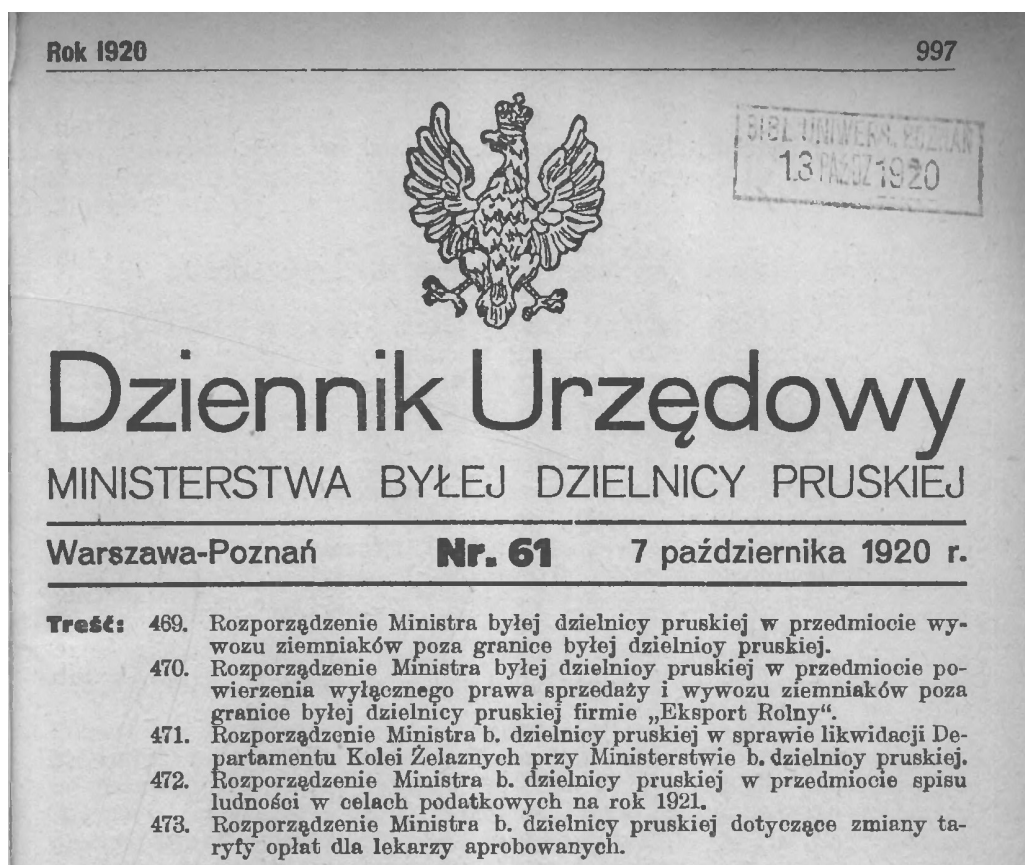
II RZECZYPOSPOLITA

Na mocy postanowień Traktatu Wersalskiego większa część dawnego Wielkiego Księstwa Poznańskiego zostało włączonych do II Rzeczypospolitej. W styczniu 1920 roku polska administracja objęła dzisiejszy obszar współczesnej gminy Kamieniec.

Powołano **województwo poznańskie wraz z powiatami śmigielskim (Kamieniec) i kościańskim (Konojad)**. Nowe województwo objęła ustawa z dnia 1 sierpnia 1919 roku „o tymczasowej organizacji zarządu byłej dzielnicy pruskiej”³.

Rządzący nie mogli gwałtownie zmienić systemu prawnego dawnych zaborów, pozostawiono więc wiele przepisów prawnych z czasów niemieckich. Niektóre obowiązywały aż do 1939 roku. W pierwszych latach funkcjonowania II Rzeczypospolitej pozostawiono także ustrój samorządu terytorialnego z dawnych czasów.

Do 1922 zachowywano pewną indywidualność „byłej dzielnicy pruskiej”, które posiadało własne ministerstwo i odrębne przepisy prawne.

Nagłówek Dziennika Urzędowego Ministerstwa Byłej Dzielnicy Pruskiej

³ Dz .Pr.P.P. 1919 nr 64 poz. 385.

Na terenach wiejskich utrzymano w mocy zasadnicze rozwiązanie niemieckiej ustawy gminnej z 3 lipca 1891 roku. Gminę jako jednostkę samorządu i korporację prawa publicznego tworzyła pojedyncza wieś, bez względu na obszar. Na czele władz gminy stał sołtys z ławnikami wybieranymi na okres 3 lat. Po tym okresie sołtys mógł być wybrany na kolejne 6 lat. Wybór musiał być zatwierdzony przez starostę. Bardzo niechętnie zatwierdzano Niemców.

Sołtysi nie pobierali wynagrodzenia za swoją pracę. Łączyli bowiem sprawowanie urzędu z inną pracą zawodową. Gdy jednak liczba mieszkańców gminy przekroczyła 2 000, to mieszkańcy mogli ustanowić zawodowego (etatowego) sołtysa na okres 12 lat⁴.

Wszelkie czynności urzędowe sołtys załatwiał najczęściej sam w swoim domu. Gminy wiejskie (jednostkowe) nie zatrudniały stałych pracowników. Tylko w większych, bogatszych jednostkach można była pozwolić sobie na etatowego pracownika biurowego - pisarza⁵. Poza obszarem gminy samorządowej pozostawał obszar dworski - tak zwana gmina dworska. W takiej gminie to właściciel gruntów sprawował administrację na własny koszt i bez udziału mieszkańców obszaru dworskiego⁶.

Gminy wiejskie miały prawo łączyć się ze sobą oraz obszarami dworskimi i miastami w związki celowe o charakterze publicznoprawnym mające na celu realizację większych inwestycji⁷.

Nadzór nad samorządem sprawowały władze powiatowe - wydział powiatowy, czyli samorząd powiatowy oraz starosta. Wydziały powiatowe zatwierdzały ważniejsze uchwały organów gminy. Miały też prawo oceniać akty gminne co do ich legalności i celowości. Podobne uprawnienia posiadał starosta⁸.

Po 1919 roku zdemokratyzowano prawa wyborcze. W małych gminach liczących do 100 mieszkańców wszyscy pełnoprawni mieszkańcy stanowili zgromadzenie gminne, czyli radę gminy. Prawo głosu posiadali obywatele polscy liczący co najmniej 20 lat i zamieszkujący dany teren przynajmniej od roku. W większych gminach (powyżej 100 mieszkańców) powoływano rady gmin jako organy uchwałodawcze i kontrolujące. Nie

⁴ A. Ptak, *Wielkopolski samorząd okresu międzywojennego (1918-1939)* [w:] „Władza lokalna w procesie transformacji systemowej”, pod red. J. Babiak, A. Ptak, Kalisz-Poznań, s. 23-36.

⁵ R. Pacanowska, *Pracownicy samorządowi z Polski Zachodniej, kwalifikacje, postawy, wizerunek w społeczeństwie* [w:] *Samorząd gminny w Wielkopolsce 1919-1939*, Wrocław 2007, s. 119 i następn.

⁶ Korobowicz A, Witkowski W, *Historia ustroju i prawa polskiego, 1772-1918*, Zakamycze 2011, s. 213.

⁷Tamże.

⁸ Tamże.

było już cenzusu ze względu na płeć, wielkość płaconych podatków czy posiadanie nieruchomości⁹.

Niemieckie *Distrikts-Amty* przemianowano na polskie **komisariaty obwodowe**.

Ogłoszenie prasowe z 1922 roku

⁹ A. Ptak, *Wielkopolski samorząd okresu międzywojennego (1918-1939)* [w:] „Władza lokalna w procesie transformacji systemowej”, pod red. J. Babiak, A. Ptak, Kalisz-Poznań, s. 23-36.

Ogłędziny uzupełniające wykonują:

w mieście Czempiniu i miejscowościach położonych w obwodzie Komisarjatu Czempień: Taap Juljusz, lek. wet. w Czempiniu, w pozostałych miejscowościach powiatu: powiatowy lekarz weteryn. Dr. Fiałkowski w Kościanie.

B. Obwody badania mięsa rzeźnego na trychiny (włośnię).

A. miasta.

Obwód 1. Czempień obejmuje:

miasto Czempień rzeźników: Szukalska Zofja, rynek 1, Adamski Wojciech, ulica Kościelna, Adamski Czesław, rynek 14, Statucki Stanisław, Zielony rynek 9.

Ustanow. trychinoskopista: Alankiewicz Aleks., Czempień.

„ zastępca: Kurzyński Adam, Czempień.

Obwód 2. Czempień obejmuje:

miasto Czempień rzeźników: Wachowiak Jan, ul. Długa 26, Przygodzki Czesław, rynek 3, Wesołowski Stefan, rynek 8.

Ustanow. trychinoskopista: Kurzyński Adam, Czempień.

„ zastępca: Alankiewicz Aleks., Czempień.

B. Gminy wiejskie i obszary dworskie.

Obwód 1. Kiełczewo obejmuje:

gminy wiejskie: Bonikowo, Mikoszki, Kiełczewo, Kurowo, Gurostwo, Kurzagóra Nowa, Kawczyn, Oborzyska Nowe,

obszary dworskie: Bonikowo, Mikoszki, Tamborowo folw., Kurowo, Gurostwo folw., Kurzagóra Stara, Pianowo, Oborzyska Stare, Ustanow. trychinoskopista: Kozłowski Stanisł., Kościan,

„ zastępca: Stefaniak Andrzej, Konojad.

Obwód 2. Konojad obejmuje:

gminy wiejskie: Konojad, Granówko, Łągiewniki, Maksymiljanowo, Sepienko, Drożdzyce, Zadory, Dalekie pust., Roszkowo pustk., Doły pustk.,

obszary dworskie: Konojad, Granówko, Łągiewniki I. folw., Łągiewniki II. folw., Sepno I., Sepno II., Sepienko, Szczepowice, Drożdzyce folw., Zadory obsz. dworski, Roszkowo folw., Jarogniewice.

Ustanow. trychinoskopista: Stefaniak Andrzej, Konojad,

„ zastępca: Buchholz Wilhelm, Kościan.

Obwód 3. Słonin obejmuje:

gminy wiejskie: Słonin, Witkówki, Witkówki pustk., Lubosz Stary, Lubosz Nowy, Spytkówki, obszary dworskie: Słonin Stary folw., Słonin Nowy folw., Betkowo, Lubosz Stary folw.

Ustanow. trychinoskopista: Kozłowski Stanisł., Kościan,

„ zastępca: Kurzyński Adam, Czempień.

Obwód 4. Kobylniki obejmuje:

gminy wiejskie: Kobylniki, Kokorzyn, Pelikan pustk., Ponin, Sierakowo, Naclaw, Czarkowo, obszary dworskie: Kobylniki, Kokorzyn, Krzan folw., Ponin folw., Szczodrowo, Godziszewo folw., Nielęgowo.

Ustanow. trychinoskopista: Buchholz Wilhelm, Kościan,

„ zastępca: Kozłowski Stanisł., Kościan.

Obwód 5. Racot obejmuje:

gminy wiejskie: Racot, Darnowo, Januszewo, Ignacewo pustk., Katarzynin, Wławie, Wyskoć, Gryżyna,

obszary dworskie: Racot Darnowo, Dębiec St., Dębiec Nowy folw., Katarzynin folw., Osiek, Polesie, Wyskoć, Wyskoć Mała folw., Choryń, Granecznik folw., Gryżyna, Gryżyna folwark, Lossówko folw.

Ustanow. trychinoskopista: Buchholz Wilhelm, Kościan,

„ zastępca: Kozłowski Stanisł., Kościan.

Obwód 6. Donatowo obejmuje:

gminy wiejskie: Dalewo, Donatowo, Turew, Rąbiń, Wyrzeka,

obszary dworskie: Ćwikłowo folw., Moszczenno folw., Turew, Wronowo folw., Rąbin, Rąbinek folwark.

Ustanow. trychinoskopista: Kretschmer Gustaw, Donatowo,

„ zastępca: Saemann Karol, Gorzyczki.

Obwód 7. Głuchowo obejmuje:

gminy wiejskie: Głuchowo, Piotrowo, Sierniki, Jarogniewice,

obszary dworskie: Głuchowo, Piotrowo, Sierniki folw., Maruskowo folw., Jarogniewice.

Ustanow. trychinoskopista: Depczyński Franc., Głuchowo.

„ zastępca: Kurzyński Adam, Czempień.

Obwód 8. Gorzyczki obejmuje:

gminy wiejskie: Gorzyczki, Gorzyce, Borowo, Gołębin Nowy.

obszary dworskie: Gorzyczki, Gorzyce, Borowo, Gołębin Stary, Helenopol folw.

Ustanow. trychinoskopista: Saemann Karol, Gorzyczki,

„ zastępca: Kurzyński Adam, Czempień.

Obwód 9. Borówko Stare obejmuje:

gminy wiejskie: Borówko Nowe,

obszary dworskie: Borówko Stare.

Ustanow. trychinoskopista: Alankiewicz Aleks., Czempień,

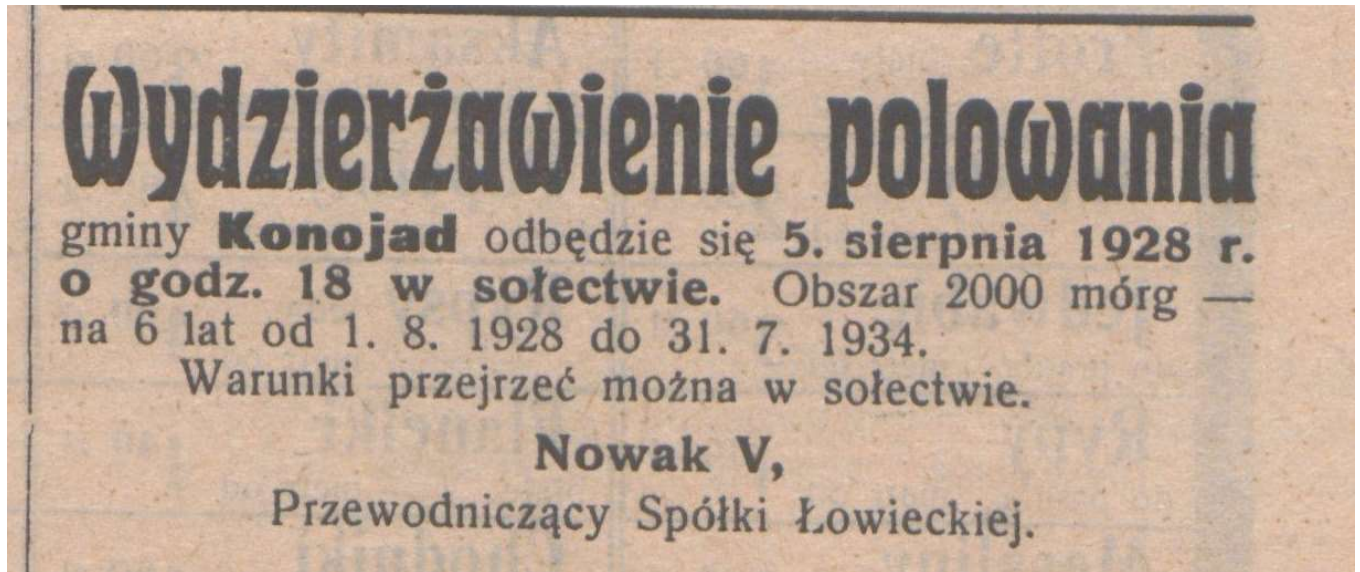
„ zastępca: Kurzyński Adam, Czempień.

Obwód 10. Piechanin obejmuje:

gminy wiejskie: Jasień, Piechanin, Piotrkowice, Tarnowo Nowe, Srocko Wielkie, Bieczyny,

W 1928 roku komisariaty obwodowe uległy likwidacji i w ich miejsce powołano wójtostwa, których granice były bardzo podobne jak komisariatów obwodowych obejmując gminy wiejskie i obszary dworskie. Na ich czele stali wójtowie, którym podlegali sołtysi poszczególnych gmin¹⁰.

W rejonie współczesnej gminy powstały wójtostwa: Kamieniec – powiat śmigieński i Kościan – powiat kościański.

Ogłoszenie prasowe z 1928 roku

¹⁰ Wstęp do zespołów archiwalnych akt gminnych, Archiwum Państwowe w Poznaniu.

Nazwa obwodu wójtowskiego	Przynależne do obwodu wójtowskiego		UWAGI (siedziba wójtostwa)
	gminy wiejskie	obszary dworskie	
Śmigiel Wschód	Powiat Śmigiel:		Śmigiel
	Bojanowo Stare — Bruszczewo — Glińsko — Gniewkowo — Górka Duchowna — Karmin — Koszanowo — Lipno — Lipno Nowe — Nietasz-kowo — Olszewo — Popowo Wonięskie — Przysieka Stara — Radomicko — Ratowice — Robaczyn — Sulejewo — Spławie — Sierpowo — Targowisko — Wydorowo — Wonięć — Zydowo — Zygmuntowo	Bojanowo Stare — — Chełkowo — Górka Duchowna — Jezierzyce Polskie — Koszanowo — Parsko — Przysieka Stara — Spławie — Sulejewo — Wito-sław	
Śmigiel Zachód	Barchlin — Biskupice — Boguszyn — Bosz-kowo — Bronikowo — Brońsko — Bucz — Białcz Nowy — Czacz — Charbielin — Dłużyna — Karśnice — Machcin — Morownica — Nowawieś — Popowo Stare — Przysieka Polska — Poladowo — Poświętne — Skarzyn — Sączkowo — Szczepankowo Nowe — Widziszewo — Żegrówko — Katusz — Kluczewo — Wilko-wo Polskie	Barchlin — Bogu-szyn — Boszkowo — Bronikowo — Bucz — Czacz — Machcin — Morownica — Popowo Stare — So-kołowice — Żegrowo — Białcz Stary — Wilkowo Polskie — Kluczewo	Śmigiel
Kamieniec	Cykowiec — Goździchowo — Jaskółki — Ka-mieniec — Karczewo — Kowalewo — Lubie-chowo — Łęki Wielkie — Puszczycowice — Puszczycowice — Parzęczewo — Ujazd — Wi-lanowo — Wolkowo — Wąbiewo	Cykowo — Goździ-chowo — Kamieniec — Karczewo — Łęki Małe — Parzęczewo — Ujazd — Zielęcín	Kamieniec
Wielichowo	Augustowo — Dębsko — Gradowice — Łubnica — Prochy — Piotrkowo — Pruskowo — Reńsko — Siekówko — Siekowo — Śniaty — Trzcina — Zielęcín — Ziemin	Łubnica — Prochy — Reńsko — Siekowo — Siekówko — Wielichowo — Ziemin	Wielichowo
Śrem	Powiat Śrem:		Śrem
Błociszewo — Binkowo — Borgowo — Bystrzek — Brodnica — Chrzastowo — Dąbrowa — Drzonek — Esterpole — Grodzewo — Gaj — Góra — Górka Kaleje — Krzyżanowo — Luciny — Ludwikowo — Marjanowo — Mechlin — No-chowo — Niesłabin — Olsza — Orkowo — Ostrowo — Pełczyn — Pucółowo — Pyszaca — Sosnowiec — Szymanowo — Wirginowo — Zwola — Zbrudzewo	Błociszewo — Brodnica — Chrzastowo — Chaławy — Dąbrowa — Drzonek — Dobczyn — Felikso-wo — Gaj — Gra-bianowo — Góra — Górka — Grzymi-sław — Jaszkowo — Kadzewo — Krzyżanowo — Luciny — Łęg — Manieczki — Mechlin — Nocho-wo — Niesłabin — Psar-skie — Przylepki — Piotrowo — Raków-ka — Szołdry — Tworzykowo — Wój-tostwo — Zbrudzewo		

**Akt powołania wójtostwa Kamieniec z 1928 roku (Poznański Dziennik
Wojewódzki, 1928 nr 22 poz. 252)**

Nazwa obwodu wójtowskiego	Przynależne do obwodu wójtowskiego		UWAGI (siedziba wójtostwa)
	gminy wiejskie	obszary dworskie	
Kościan	<p>Powiat Kościan: Bonikowo — Czarkowo — Darnowo — Granówko — Gryżyna — Gurostwo — Katarzynin — Kawczyn — Kiełczewo — Kobylniki — Kokorzyn — Konojad — Krzan — Kurowo — Kurza-góra Nowa — Łągiewniki — Lubosz Nowy — Lubosz Stary — Maksymiljanowo — Mikoszki — Naclaw — Ponin — Racot — Sepienko — Sierakowo — Wyskoć</p>	Bonikowo — Choryń — Darnowo — Dębiec Nowy — Granówko — Gryżyna — Konojad — Kobylniki — Kokorzyn — Kurowo — Kurza-góra Stara — Mikoszki — Nielegowo-Osiek — Pianowo — Racot — Szczepowice — Sepienko — Sepno I — Sepno II — Szczodrowo — Wyskoć	Kościan
Czempin	Bieczyny — Borowo — Borówko Nowe — Donatowo — Drożdzyce — Gorzyce — Gorzyczki — Głuchowo — Gołębin Nowy — Jarogniewice — Jasiień — Oborzyska Nowe — Piechanin — Piotrowo — Piotrkowice — Rabin — Sierniki — Srocko Wielkie — Słonin — Spytkówki — Tarnowo Nowe — Turew — Witkówki — Zadory	Betkowo — Borówko Stare — Borowo — Głuchowo — Gołębin Stary — Gorzyce — Gorzyczki — Jarogniewice — Jasiień — Oborzyska Stare — Piechanin — Piotrowo — Piotrkowice — Rabin — Srocko Wielkie — Tarnowo Stare — Turew — Zadory	Czempin
Krzywin	Bielewo — Bielewko — Bieżyn — Cichowo — Dalabuszki Nowe — Dalewo — Gierłachowo — Górka — Januszewo — Jerka — Jurkowo — Kąty — Maciejewo — Kopaszewo — Łągowo — Lubin — Łuszkowo — Miąskowo — Mościszki — Nowy dwór — Osowo Nowe — Rogaczewo Wielkie — Stankowo — Stężyca — Świniec — Teklimyśl — Wieszkowo — Wyrzeka — Wławie — Zbęchy — Żelazno — Zgliniec — Ziemnice — Ziemnice Nowe	Czerwonawieś — Dalabuszki Stare — Jerka — Jurkowo — Kopaszewo — Lubin — Łuszkowo — Mościszki — Mościszki leśn. — Osowo Stare — Polesie — Rogaczewo Wielkie — Rogaczewo Małe — Wieszkowo — Zbęchy — Żelazno	Krzywin
Koźmin	<p>Powiat Koźmin: Borzęcice — Cegielnia — Czarnysad — Dzierżanów — Galew — Gościejew — Gałazki — Kaniew — Kuklinów — Lipowiec — Mokronos — Obra Nowa — Obra Stara — Orla — Polskie Olędry — Rojew — Romanów — Rzemichów — Sapieżyn — Skalów — Staniew — Suśnia — Trzebin — Unisław — Wałków — Wielowieś — Wrotków</p>	Czarnysad — Dębogóra — Dzierżanów — Gałazki — Kuklinów — Lipowiec — Mokronos — Obra — Orla — Psiepole — Serafinów — Skalów — Staniew — Starygród — Wielowieś — Wrotków — Wronów	Koźmin

Akt powołania wójtostwa z 1928 roku (*Poznański Dziennik Wojewódzki*, 1928 nr 22 poz. 252)

23. w powiecie śmigielskim:

a) na obwód Śmigiel wschód
wójtem Henryka Skarzyńskiego, ziemianina z
Spławia

komisarycznym zastępcą wójta Tomczaka Sta-
niława, dyr. Pow. Kasy Chorych z Śmigła

b) na obwód Śmigiel zachód
wójtem zastępczo Władysława Piocha, burmi-
strza z Śmigła

komisarycznym zastępcą wójta Leonarda Gra-
czyka, sekretarza miejskiego z Śmigła

c) na obwód Wielichowo
wójtem Jana Musiała, rachmistrza obsz. dworsk.
z Wielichowa

komisarycznym zastępcą wójta Ignacego Bzyla,
kupca z Wielichowa

d) na obwód Kamieniec
wójtem Klemensa Gąsiorowskiego, komis. obw.
z Kamieńca

zastępcą wójta Kazimierza Szmulkowskiego, ad-
ministradora dóbr z Goździchowa

Akt powołania wójtów w województwie poznańskim (Poznański Dziennik

Wojewódzki, 1928 nr 23 poz. 268)

szyty świadectw zdrowia (§ 10 ust. 2 i § 16 ust. 2), zawierające odcinki grzbietowe, winny być przechowywane w ciągu lat dwóch, licząc od dnia wydania ostatniego świadectwa z zeszytu.

§ 19. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie równocześnie z rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr. 77, poz. 673 i nr. 114, poz. 975).

Minister Rolnictwa: K. Niezabytowski.
Minister Komunikacji: Romocki.

Powyższe podają do publicznej wiadomości.
Śmigiel, dnia 1 czerwca 1928 r.

S T A R O S T A :
T. Ciemniwski.

Komunikat

Wielkopolskiej Izby Rolniczej dotyczący kursów przetwórnictwa owocowego i warzywnego w Janowcu.

Jak w roku ubiegłym tak i w roku bieżącym urządza Wielkopolska Izba Rolnicza przy Zakładach Ogrodniczych Wielk. Izby Rolniczej w Janowcu, szereg tygodniowych kursów przetwórnictwa owocowego i warzywnego.

Dokładny termin i program kursów będzie później ogłoszony. Dopuszczeni będą do kursów miłośnicy ogrodnictwa obojga płci interesujący się przetwórnictwem. Ilość słuchaczy każdego kursu nie może przekraczać 20 osób. Wpisowe na kurs od osoby wynosi 6 zł.

Zgłoszenia na kurs przyjmują Zakłady Ogrodnicze Wielkopolskiej Izby Rolniczej w Janowcu, pow. Żnin.

Wielkopolska Izba Rolnicza.

Powyższe podają do publicznej wiadomości.
Śmigiel, dnia 24 maja 1928 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego.
T. Ciemniwski.
S t a r o s t a

Na podstawie wyjaśnienia Ministerstwa Rolnictwa podają do wiadomości, że w myśl art. 41 i art. 72 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr. 77, poz. 673) oraz §§ 195, 199, 201 i 365 rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 9-go stycznia 1928 r. (Dz. U. R. P. nr. 19, poz. 167), szczepienia przeciw wąglikowi, szelestnicy, zarazie dziczyzny i bydła rogatego, pomorowi i zarazie świń, niezarządzone przez władze, mogą być dokonywane jedynie za uprzednim zezwoleniem Pana Wojewody.

Zgodnie z powyższymi przepisami na przeprowadzenie wszelkich szczepień przeciw wspomnianym chorobom zaraźliwym, to znaczy i szczepień w miejscowościach wolnych od tych chorób, należy uprzednio uzyskać zezwolenie Pana Wojewody.

Śmigiel, dnia 25 maja 1928 r.

Starosta
T. Ciemniwski.

L. dz. 4256-28-II.

Na podstawie rozprz. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 3 grudnia 1927 r. o prawie łowieckim (Dz. Ust. R. P. nr. 110, poz. 934) podają poniżej spis zamianowanych przewodniczących sądów rozjemczych do spraw wynagrodzenia szkód łowieckich i ich zastępców:

a) na obwód komisariatu obwodowego Śmigiel-Wschód (Wójtostwa Śmigiel-Wschód)
1. na przewodniczącego sądu rozjemczego p. Teofila Wicherka z Bojanowa Starego
2. na zastępcę przewodniczącego:
a) Bednarczyka Szczepana z Radomicka,
b) Zimmera Franciszka z Nietąszkowa,
c) Białego Józefa z Karmina.

b) na obwód komisariatu obwodowego Śmigiel-Zachód (Wójtostwa Śmigiel-Zachód)
1. na przewodniczącego sądu rozjemczego p. Szwarcza Marcelęgo z Poładowa,
2. na zastępcę przewodniczącego:
a) Strykowski Jana z Przysieki Pol.
b) Kaczmarka Ignacego z Czacza,
c) Stanka Jana z Charbielina.

c) na obwód komisariatu obwodowego Wielichowo (Wójtostwo Wielichowo)
1. na przewodniczącego sądu rozjemczego p. Czekaja Wojciecha z Gradowic,
2. na zastępcę przewodniczącego:
a) Ratajczaka Piotra z Wilkowa Polsk.,
b) Weissa Marcina z Piotrowa.

d) na obwód komisariatu obwodowego Kamieniec (Wójtostwo Kamieniec)
1. na przewodniczącego sądu rozjemczego p. Rybarczyka Franciszka z Lubiechowa,
2. na zastępcę przewodniczącego:
a) Mellera Józefa z Kamienca,
b) Misiornego Franciszka z Cykówca,
c) Koźlika Michała z Wąbiewa.

Śmigiel, dnia 1 czerwca 1928 r.

Starosta
T. Ciemniwski

4 tygodniowy kurs dla podofic. rezerwy.

Podoficerzy rez., powołani w tym roku na ćwiczenia rezerwy, którzy mają zamiar poświęcić się pracy Przysposobienia Wojskowego, mogą korzystać z 4 tyg. kursu, który odbędzie się przy 58 pp w Poznaniu od dnia 15. VI. do 15. VII. 28 r.

Pisemne zgłoszenia kandydatów na kurs przyjmują do dnia 7. VI. br.

Podać: stopień, imię i nazwisko, datę urodzenia, przydział mob., rodzaj broni, miejsce zamieszkania.

Załączyć deklarację mocą której podpisany rezerwista zobowiązuje się po ukończeniu kursu zająć się pracą P. W. na przeciąg 2 lat.

Śmigiel, dnia 2 czerwca 1928 r.

Powiatowy Komendant P. W.
Zimowski, por.

Powyższe podają do publicznej wiadomości. P. p. burmistrzom, sołtysom i przelożonym obszarów dworskich polecam powyższe ogłosić w dotąd praktykowany sposób.

Śmigiel, dnia 2 czerwca 1928 r.

STAROSTA
T. Ciemniwski.

Nakładem i drukiem Drukarni „Dziennika Śmigieckiego“ w Śmiglu. -- Odpowiedzialny: za dział urzędowy Starostwo, za dział nieurzędowy Jan Skorupski w Śmiglu.

Poniżej wykazy przedsiębiorców według danych z 1929 roku:

KAMIENIEC.

Wieś i majątek, V-go et propr.
powiat Śmigiel, fonc., distr. de
sąd powiatowy Śmigiel, trib. de
Śmigiel, sąd okr. distr. Śmigiel, tr.
Leszno, 510 d'arr-t Leszno,
mieszk. 510 510 habit.
Opalenica Opalenica
Kamieniec Po- Kamieniec Po-
znański, znański,

Akuszarki (sages-femmes): Ogrodowska S.

Banki (banques): xBank Kółka Włocian, Sp. z o. o.

Kolonjalko art. (épiciers): Berezynski W.

Kooperatywy (coopératives): xKółko Rolnicze.

Kowale (forgerons): Woźny F.

Mąka (farines): Kozierowski L.

Restauracje (restaurants): Schubert L.

Rzeźnicy (bouchers): Błażejowski N.

Wiatraki (moulins à vent): Graf S.—
Godfrid P.

Wirówki (écrémeuses): Wojny F.

Ziemioplody (prod. du sol): xManys A.

Księga Adresowa Polski z 1929 roku

KONOJAD.

Wieś i maj., V-ge et propr.
pow. Kościan, fonc., distr. de
sąd pow. Kościan, trib. de
Kościan, sąd okr. distr. Kościan,
Leszno, 995 trib. d'arr-t Leszno, 995 habit.
miesz. ☼ (2,5 km) Sepno ☼ (2,5 km) Sepno ☼
☼ Wolkowo ☼ (2,5 km) Sepno ☼ ☼ Wolkowo
Kościan, 1 ☼ wo ☼ Kościan.
kat. Gorzelnia. 1 ☼ cath. Distillerie.

Właściciele ziemscy (propriétaires fonciers): Czartoryski ks. Ludwik (501).

Akuszarki (sages-femmes): Pośrednik.

Blawaty (tissus): Staškowiak W.

Cieśle (charpentiers): Mačkowiak L.

Gorzelnie (distilleries): Speichert M.

Kolodzieje (charrons): Sobkowiak L.

Kooperatywy (coopératives): xKółko Rolnicze.

Krawcy (tailleurs): Bocian S. — Mačkowiak I.

Piekarze (boulangers): Tokarski F.

Rzeźnicy (bouchers): Sibilski F.

Stodlarze (selliers): Kamionka F.

Stolarze (menuisiers): Polz S. — Sobkowiak F.

Szewcy (cordonniers): Stefaniak A.

Ślusarze (serruriers): Kubicki F.

Wiatraki (moulins à vent): Kostański S.

Zajazdy (auberges): Staškowiak W.

ŁEKI MAŁE.

Obszar dworski, Propr. fonc. auto-
powiat Śmigiel, nome, distr. de
sąd pow. Śmigiel, Śmigiel, trib. de
sąd okr. distr. Śmigiel,
Leszno, 166 trib. d'arr-t Leszno, 166 habit. ☼
miesz. ☼ (3 km) Sepno ☼ (3 km) Sepno ☼
Wolkowo ☼ Kościan. ☼ Wolkowo ☼
Kościan.

Właściciele ziemscy (propriétaires fonciers): Joachimiak Mich., dzierz. (513).

Lasy — eksploatacja (exploitations forestières): Bartoszewicz i Kubica.

ŁEKI WIELKIE.

Wieś i majątek, V-ge et propr.
pow. Śmigiel, fonc., distr. de
sąd pow. Śmigiel, Śmigiel, trib. de
sąd okr. distr. Śmigiel,
Leszno, 333 trib. d'arr-t Leszno, 333 habit. ☼
miesz. ☼ (6 km) Platowo ☼ (6 km) Platowo
☼ Wolkowo ☼ ☼ Wolkowo
Śmigiel. ☼ Śmigiel.

Kooperatywy (coopératives): xKółko Rolnicze.

Murarze (maçons): Rutkowski P.

Rzeźnicy (bouchers): Szyszka L.

Spotywcze artykuły (comestibles): Młynarek W.

Wiatraki (moulins à vent): Sulczyński W.

Wyszynk trunków (spiritueux): Włodarczak Wl.

PARZECZEWO.

Wies i majatek, V-ge et propr. fon-
pow. Smigiel, ciere, distr. de
sad pow. Smi- Smigiel, trib. de
giel, sad okr. distr. Smigiel,
Leszno, 771 trib. d'arr-t Le-
mieszsk. 66 (5 szno, 771 habit.
km) Plastowo 66 (5 km) Plasto-
wo 66 Kamie-
niec Pozn. 66 Kamie-
niec Pozn. 66

Wielichowo, 66. Wielichowo, 66.
Gorzelnia. Distillerie.

**Wlasciiele ziemscy (proprietaires
fonciers):** Potworowscy Jan i Ma-
ksymiljan (Kotusz i Wabiewo 1915).

Blawaty (tissus): Górny J.

Gorzelnie (distilleries): Potworow-
scy J. M.

Kolodzieje (charrons): Malecki S.
— Poznański P.

Kooperatywy (coopératives): xKółko
Rolnicze.

Olejarnie (huileries): Wawrzyniak.

Piekarze (boulangers): Górny J.

Rzeźnicy (bouchers): Gindera J. —
Małysiak F.

Spotynocze artykuły (comestibles):
Nowak J.

Stolarze (menuisiers): Kwiatkie-
wicz F.

Szewcy (cordonniers): Studziński P.

Wiatraki (moulins a vent): Paw-
lak Sz.

Z dniem 1 kwietnia 1932 roku powiat śmigielski został zlikwidowany. Jego obszar włączono do powiatu kościańskiego¹¹. W ten sposób cały obszar współczesnej gminy znalazł się w jednym powiecie.

Do 1933 roku funkcjonowały wójtostwa Kamieniec i Kościan.

¹¹ Dz. U. 1932 nr 6 poz. 35.

GMINY WIEJSKIE 1934-1939

Bardzo duże zmiany po 1934 roku wystąpiły na terenach wiejskich. Zlikwidowano bowiem istniejące od wieków gminy jednostkowe i powołano gminy zbiorowe wzorowane na gminach z byłego zaboru rosyjskiego.

Według nowej ustawy *o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego*¹² z 23 marca 1933 roku funkcje uchwałodawcze posiadała rada gminy. Wyboru radnych dokonywało kolegium, złożone z delegatów rad gromadzkich, sołtysów i podsołtysów wszystkich gromad (sołectw). Prawa wyborcze czynne i bierne były związane z cenzusem wiekowym (25 i 30 lat przy biernym prawie wyborczym). W gminach do 5000 mieszkańców radnych było 12. Kadencja radnych wynosiła 5 lat.

W nowym ustroju gminnym powoływano zarząd gminy, na który skład zarządu gminy wchodził: wójt, podwójci i 2-3 ławników. Zarząd zbierał się co kilka tygodni podejmując uchwały w sprawie bieżącej działalności gminy. Zarząd gminy przygotowywał także projekt budżetu, regulaminy, instrukcje urzędu, decydował o wydatkach. Kadencja członków zarządu wynosiła 5 lat. Wójta oraz członków zarządu wybierała rada gminy w głosowaniu tajnym. Wójt był zwierzchnikiem całej gminy i aparatu urzędniczego, kierował bieżącą działalnością gminy. Miał prawo reprezentowania gminy i podpisywania umów w jej imieniu. Dokumenty, w których były zobowiązania finansowe gminy, należało opatrzyć podpisem jeszcze jednego członka zarządu gminy. Wójt był także reprezentantem administracji rządowej w terenie, wykonywał zadania zlecone przez rząd.

Zarząd gminy posiadał aparat pomocniczy w postaci urzędu gminy na czele z sekretarzem. To on jako jedyny musiał posiadać odpowiednie kwalifikacje. Mianował go i zwalniał starosta powiatowy.

Bezpośredni nadzór nad działalnością gminy sprawował starosta. Tenże miał prawo zwolnić wójta lub rozwiązać radę gminy w przypadkach łamania prawa¹³.

Nowe gminy zbiorowe składały się z gromad (sołectw), które wywodziły się z dawnych gmin jednostkowych i obszarów dworskich (łączono je). W gromadach organem uchwałodawczym było zebranie gromadzkie. Zbierało się pod przewodnictwem sołtysa

¹² Dz. U. 1933, nr 35, poz. 294.

¹³ Tamże.

lub jego zastępcy (podsołtysa). Podejmowało uchwały dotyczące danej gromady, wybierało sołtysa i jego zastępcę (kadencja 3 lata). Zebranie gromadzkie wybierało radnych gromadzkich w liczbie od 12 do 30. Organem wykonawczym gromady stawał się sołtys. Wybory sołtysa zatwierdzał starosta powiatowy. Do sołtysa należało kierowanie sprawami gromady, zarządzanie majątkiem, reprezentowanie gromady na zewnątrz. Przewodniczył także zebraniom gromadzkim. Należały też do niego sprawy bezpieczeństwa, porządku publicznego, przestrzegania przepisów, doręczania pism sądowych, wykonywania obowiązków związanych z poborem wojskowym.

Wśród licznych gmin zbiorowych powołanych ówczynie powstała także Kamieniec w powiecie kościańskim. W skład gminy włączono dotychczasowe gminy wiejskie oraz obszary dworskie.

656.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH**

z dnia 26 lipca 1934 r.

**o podziale powiatu kościańskiego w województwie
poznańskim na gminy wiejskie.**

Na podstawie art. 103 ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294) zarządzam co następuje:

§ 1. W powiecie kościańskim, województwie poznańskim tworzy się następujące gminy wiejskie:

1) gminę Kościan z siedzibą w mieście Kościanie; w skład tej gminy wchodzi następujące dotychczasowe gminy wiejskie: Bonikowo, Czarkowo, Gurostwo, Kawczyn, Kielczewo, Kobylniki, Kokorzyn, Krzan, Kurowo, Kurzągóra Nowa, Lubosz Nowy, Lubosz Stary, Łągiewniki, Maksymiljanowo, Mikoszki, Naclaw, Oborzyska Nowe, Ponin, Sepienko, Sierakowo, Widziszewo oraz obszary dworskie: Bonikowo, Kobylniki, Kokorzyn, Kurowo, Kurzągóra Stara, Mikoszki, Nielegowo, Pianowo, Sepienko, Sepno I.

Akt powołania gminy Kamieniec Dz. U. 1934 nr 69 poz. 656)

Sepno II, Szczepowice i Szczodrowo tudzież część obszaru dworskiego Racot a mianowicie:

- a) z folwarku Betkowo parcele katastralne mapa katastralna 7 numery: 27, 26, 25, 31, 34, 37, 13, 15, 18, 21, 24, 29, 32, 35, 30, 16, 19, 22, 28, 33, 36, 12, 14, 17, 20, 23, mapa katastralna 8 numery: 50, 49, 48, 47, 46, 45, 44, 43, 37, 41, 40, 39, 36, 42, 38, 35, 34, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 57, 31, 32, 33, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71;
- b) z folwarku Witkówki parcele katastralne mapa katastralna Nr. 1 obręb Lubosz Stary numery: 431/43, 432/44, 433/47, 434/82, 435/80, 436/72, 437/72, 439/65, 438/65, 441/62, 440/62, 442/53, 443/52, 451/114, 452/114, 453/114, 460/114, 458/114, 456/114, 450/3, 449/156, 459/114, 461/114, 457/114, 454/114, 455/114;
- c) mapa katastralna Nr. 2 obręb Racot dwór numery: 199/75, 200/75, 201/75, 198/74, 197/74, 196/74, 195/74, 194/74, 193/74, 192/74, 191/74, 190/74, 189/74, 175/72, 174/72, 176/72, 177/72, 179/72, 178/72, 180/72, 181/72, 184/72, 183/72, 185/72, 186/72, 188/72, 187/72, 202/75, 182/72, 205/74, 203/72, 204/72;
- 2) gminę Czempin z siedzibą w mieście Czempiniu; w skład tej gminy wchodzi następujące dotychczasowe gminy wiejskie: Bieczyny, Borowo, Borówko Nowe, Donatowo, Drożdżyce, Głuchowo, Gołbin Nowy, Gorzyczki, Jasień, Jarogniewice, Marjanowo, Piechanin, Piotrkowice, Piotrowo, Sierniki, Słonin, Srocko Wielkie, Tarnowo Nowe, Zadory oraz obszary dworskie: Borowo, Głuchowo, Gorzyce, Gorzyczki, Jarogniewice, Jasień, Oborzyska Stare, Piechanin, Piotrkowice, Piotrowo, Rakówka, Srocko Wielkie, Tarnowo Stare i Zadory oraz część obszaru dworskiego Racot z folwarku Betkowo, obwód Racot Dwór, a mianowicie mapa katastralna Nr. 7 parcele numery: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 38 pól, 39, 40, 41, 11, mapa katastralna Nr. 3 parcele numery: 20, 32, 33, 39, 40, 42, 50, 57, 58, 21, 41, 65, 66, 73, 74, 82, 83, 84, 87, 89, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 92, 113, 114, 115, 116, 91, 22, 23, 24, 25, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 99, 100, 96, 97, 94, 95, 93, 98, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 119, 120, 121, 122, 117, 118, 133, 134, 131, 132, 129, 130, 127, 128, 135, 136, 123, 124, 125, 137, 138, 139, 140, 126, 141, 146, 149, 150, 154, 17, 148, 142, 145, 157, 163, 166, 169/pół, 172, 178, 181, 147, 151, 153, 18, 143, 155, 159, 164, 167, 170, 173, 179, 152, 16, 19, 144, 156, 160, 165, 168, 171, 175, 180.
- Obwód Spytkówki gmina mapa katastralna Nr. 3 parcele: 34, 38, 43, 46, 48, 51, 52, 55, 56, 59, 60, 63, 64, 67, 68, 71, 72, 75, 77, 81, 85, 161, 176.
- Obwód Słonin gmina mapa katastralna Nr. 3 parcele numery: 35, 36, 37, 44, 45, 53, 54, 61, 62, 69, 70, 76, 78, 79, 80, 86, 88, 162, 174, 177, 90, 158.
- Obwód Słonin gmina mapa katastralna Nr. 4 parcele numery: 32, 44, 30, 28, 37.
- Obwód Słonin gmina mapa katastralna Nr. 6 parcela Nr. 19.

Obwód Racot dwór mapa katastralna Nr. 2 parcele: 456/96, 16/3.

Obwód Racot dwór mapa katastralna Nr. 5 parcele numery: 16/3, 4, 2, 15/3, 6, 5, 7, 8, 1, 11, 14/pół, 12, 13/pół/.

Obwód Racot dwór mapa katastralna Nr. 4 parcele numery: 2, 4, 6, 27, 19, 17, 33, 1, 3, 5, 8, 14, 12, 29, 20, 25, 7, 9, 15, 11, 10, 26, 31, 34/pół, 38, 43, 13, 22, 21, 35, 39, 41, 45, 23, 24, 16, 36, 40, 42.

Obwód Racot dwór mapa katastralna Nr. 6 parcele numery: 4, 2, 3, 1, 5, 9, 6, 18, 7, 16, 8, 17.

Obwód Racot dwór mapa katastralna Nr. 8 parcele numery: 51, 52, 53, 54, 55, 47, 49, 56, 72, 73, 74, 75, 76, 77/pół, 78/pół.

Obwód Racot dwór folwark Witkówki mapa katastralna Nr. 2 parcele numery: 440/35, 441/38, 442/39.

3) gminę Lubiń z siedzibą w Lubiniu; w skład tej gminy wchodzi następujące dotychczasowe gminy wiejskie: Bielewo, Bieżyn, Cichowo, Gierlachowo, Jerka, Lubiń, Łagowo, Mościszki, Nowydwór, Zbęchy, Żelazno oraz obszary dworskie: Jerka, Lubiń, Mościszce i Mościszki;

4) gminę Krzywiń z siedzibą w mieście Krzywiniu; w skład tej gminy wchodzi następujące dotychczasowe gminy wiejskie: Jurkowo, Kopaszewo, Łuszkowo, Rąbin, Rogaczewo Wielkie, Swiniec, Teklmyśl, Turew, Wieszkowo, Zgliniec oraz obszary dworskie: Czerwonawieś, Jurkowo, Kopaszewo, Łuszkowo, Polesie, Rąbin, Rogaczewo Małe, Rogaczewo Wielkie, Turew, Wieszkowo tudzież część obszaru dworskiego Osiek, a mianowicie folwark Dębiec Stary;

5) gminę Racot z siedzibą w Racocie; w skład tej gminy wchodzi następujące dotychczasowe gminy wiejskie: Darnowo, Gorzyce, Gryżyna, Januszewo, Katarzynin, Racot, Spytkówki, Witkówki, Wławie, Wyskoć oraz obszary dworskie: Choryń, Gołbin Stary, Gryżyna, Osiek za wyjątkiem części, wymienionej w pkt. 4, Wyskoć i parcele z obwodu Osiek obręb Nielegowo mapa katastralna Nr. 2, parcele numery: 48/9, 32/10, 33/10, 34/10, 37/15, 38/16, 39/17 i 35/11, tudzież obszar dworski Racot za wyjątkiem części, wymienionych w pkt. 1 i 2;

6) gminę Śmigiel z siedzibą w mieście Śmiglu; w skład tej gminy wchodzi następujące dotychczasowe gminy wiejskie: Białcz Nowy, Bronikowo, Brońsko, Czacz, Glińsko, Karńnice, Koszanowo, Morownica, Nowawieś, Poladowo, Przysieka Polska, Wilkowo Polskie, Zegrówko oraz obszary dworskie: Białcz Stary za wyjątkiem części wymienionych w pkt. 10, Bronikowo, Czacz, Koszanowo, Morownica, Wilkowo Polskie i Zegrówko;

7) gminę Bojanowo Stare z siedzibą w Bojanowie Starem; w skład tej gminy wchodzi następujące dotychczasowe gminy wiejskie: Bojanowo Stare, Bruszczewo, Gniewowo, Karmin, Nietaszkowo, Olszewo, Przysieka Stara, Robaczyn, Sierpowo, Spławie, Wonieść, Wydorowo, Zygmuntowo, Zydowo oraz obszary dworskie: Bojanowo Stare, Chełkowo,

Akt powołania gminy Kamieniec Dz. U. 1934 nr 69 poz. 656)

Jezierzyce, Parsko, Przysieka Stara, Spławie i Wonieść;

8) gminę Bucz z siedzibą w Buczu; w skład tej gminy wchodzi następujące dotychczasowe gminy wiejskie: Barchlin, Biskupice Dłużyńskie, Boszkowo, Bucz, Charbielin, Kluczewo, Machcin, Popowo Stare, Poświętno, Sączkowo, Siekówko, Skarzyn, Szczepankowo Nowe oraz obszary dworskie: Barchlin, Boszkowo, Bucz, Kluczewo, Machcin, Popowo Stare, Siekówko i Sokołowice;

9) gminę Kamieniec z siedzibą w Kamieńcu; w skład tej gminy wchodzi następujące dotychczasowe gminy wiejskie: Cykówiec, Granówko, Goździchowo, Jaskółki, Kamieniec, Karczewo, Konojad, Kotusz, Kowalewo, Lubiechowo, Łęki Wielkie, Parzęczewo, Puszczykowo, Puszczykówiec, Ujazd, Wąbiewo, Wilanowo, Wolkowo oraz obszary dworskie: Cykowo, Goździchowo, Granówko, Kamieniec, Karczewo, Konojad, Łęki Małe, Parzęczewo, Ujazd i Zielęcín;

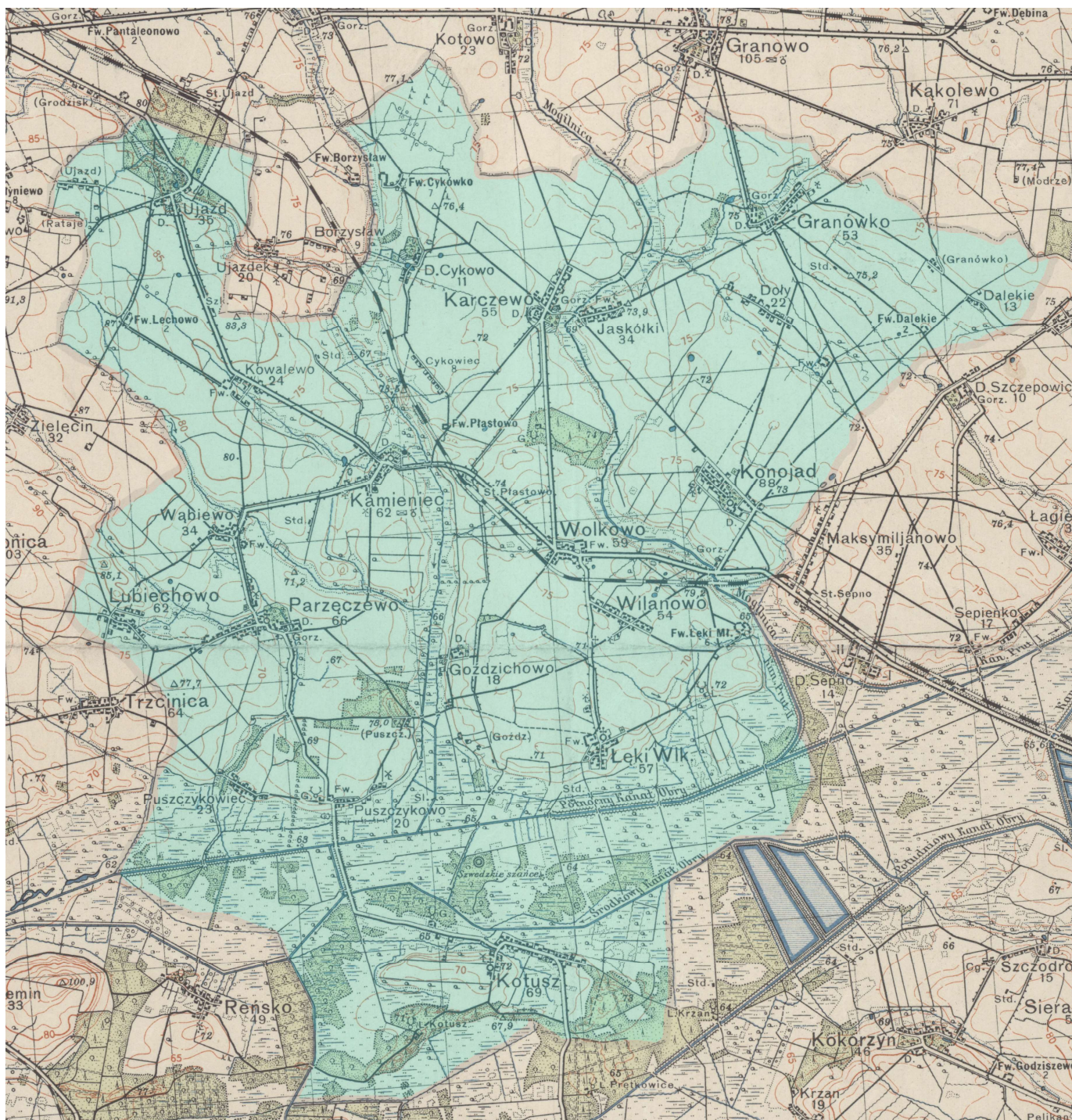
10) gminę Wielichowo z siedzibą w mieście Wielichowie; w skład tej gminy wchodzi następujące dotychczasowe gminy wiejskie: Augustowo, Dębsko, Gradowice, Łubnica, Piotrowo, Prochy, Pruszkowo, Reńsko, Siekowo, Śniaty, Trzcínica, Zielęcín, Ziemin oraz obszary dworskie: Prochy, Siekowo, Wielichowo, Ziemin oraz część obszaru dworskiego Białcz (folwark Reńsko) a mianowicie parcele mapa katastralna 1 numery: 506, 509, 540, 516b, 519, 522a, 523, 526, 543, 528c, 529a, 531a, 531b, 533, 536, 606/537, 507, 510, 541, 517, 520, 522b, 524, 527, 528a, 528d, 529b, 531b, 532, 534, 538, 607/537, 508, 511, 516a, 518, 521, 522c, 525, 522d, 528b, 528e, 530, 531c, 542, 535 i 539.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 1934 roku.

Minister Spraw Wewnętrznych:

Marjan Zyndram-Kościałkowski

Akt powołania gminy Kamieniec Dz. U. 1934 nr 69 poz. 656)

Gmina Kamieniec w 1938 roku - opracowanie własne autora

Gminę należało jeszcze podzielić na gromady (sołectwa). Poniżej akty powołujące gromady:

4. Gmina Kamieniec dzieli się na 19 gromad, a mianowicie:

- a) Cykowo, obejmująca miejscowość: dotychczasowy obszar dworski Cykowo;
- b) Cykówiec, obejmująca miejscowość: dotychczasową gminę wiejską Cykówiec;
- c) Goździchowo, obejmująca miejscowości: dotychczasową gminę wiejską i obszar dworski Goździchowo;
- d) Granówko, obejmująca miejscowości: dotychczasową gminę wiejską i dotychczasowy obszar dworski Granówko;
- e) Jaskółki, obejmująca miejscowości: dotychczasową gminę wiejską Jaskółki oraz z dotychczasowego obszaru dworskiego Karczewo obręb Jaskółki karta mapy 2, parcele nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 68, 69, 109/59, 141/67, 142/67;
- f) Karczewo, obejmująca miejscowości: dotychczasową gminę wiejską i dotychczasowy obszar dworski Karczewo;
- g) Kamieniec, obejmująca miejscowości: dotychczasową gminę wiejską i dotychczasowy obszar dworski Kamieniec;
- h) Konojad, obejmująca miejscowości: dotychczasową gminę wiejską i dotychczasowy obszar dworski Konojad;
- i) Kotusz, obejmująca miejscowość: dotychczasową gminę wiejską Kotusz;
- j) Kowalewo, obejmująca miejscowości: dotychczasową gminę wiejską Kowalewo oraz z dotychczasowego obszaru dworskiego Ujazd obręb Kowalewo, karta mapy 1, parcele nr.: 4, 5, 6, 7, 10/1, 12/3, 13/3, 14/3, 15/9, 16/8, 17/2, 18/2;
- k) Lubiechowo, obejmująca miejscowość: dotychczasową gminę wiejską Lubiechowo;
- l) Łęki, obejmująca miejscowości: dotychczasową gminę wiejską Łęki Wielkie oraz z dotychczasowego obszaru dworskiego Karczewo obręb Łęki Wielkie karta mapy 1 parcele nr. 18, 19, 20, 21, 26,

27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 586/25, 587/25, karta mapy 2, parcele nr.: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 13/1, 15/1, 16/8, 17/8, 18/8, 19/10, 20/10 pół, 21/12 pół, 22/8, 23/8;

- m) Parzęczewo, obejmująca miejscowości: dotychczasową gminę wiejską i dotychczasowy obszar dworski Parzęczewo;
- n) Puszczykowo, obejmująca miejscowości: dotychczasowe gminy wiejskie Puszczykowo i Puszczykówiec oraz z dotychczasowego obszaru dworskiego Goździchowo - Puszczykowo obręb Puszczykowo karta mapy 1 parcele nr. 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 224/103/, 225/103/;
- o) Ujazd, obejmująca miejscowości: dotychczasową gminę wiejską i dotychczasowy obszar dworski Ujazd;
- p) Wąbiewo, obejmująca miejscowości: dotychczasową gminę wiejską Wąbiewo oraz z dotychczasowego obszaru dworskiego Parzęczewo obręb Wąbiewo karta mapy 1 parcele nr. 1, 2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18/5, 20/1c, 21/16, 22/5, 24/7, 25/7, 26/8, 27/5, 28/5, 79, 80, 102;
- r) Wilanowo, obejmująca miejscowości: dotychczasową gminę wiejską Wilanowo i dotychczasowy obszar dworski Łęki Małe;
- s) Wolkowo, obejmująca miejscowości: dotychczas. gminę wiejską Wolkowo oraz z dotychczasowego obszaru dworskiego Karczewo obręb Wolkowo karta mapy 1 parcele nr. 2, 4, 5, 9, 10, 11, 12, 14 bis, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 26, 27, 28, 29, 31/13, 32/13, 33/25, 34/25, 35/1, 36/1, 37/1, 38/6, 39/7, 40/7, 41/8, 42/8, 43/8, 44/13, 45/13, 46/13, 47/7, 48/8, 49/8, 50/24, 51/24 pół, 387/202;
- t) Zieleńcin, obejmująca miejscowość: dotychczasowy obszar dworski Zieleńcin.

Podział gmin na gromady-sołectwa (Poznański Dziennik Wojewódzki, 1934 nr 41 poz. 532)

Gmina Kamieniec na mapie administracyjnej z 1938 roku

OGŁOSZENIE WÓJTA GMINY KAMIENIEC

z dnia 29 kwietnia 1937 r.

w sprawie doręczenia nakazu karnego.

Na podstawie art. 24 ust. 3 rozp. Prez. R. P. z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 341), zawiadamiam niniejszym Pawła Greha, urodzonego dnia 15. I. 1906 r. w Zakrzewie, powiat Złotów, dawniej zamieszkałego w Sępólnie przy ulicy Młyńskiej nr 12, o nieznanym obecnie miejscu zamieszkania, że w Zarządzie Gminy Kamieniec jest złożony dla niego nakaz karny z dnia 20 listopada 1936 r. nr K. 286/36-37.

Doręczenie uważa się za dokonane w dniu powtórnego ogłoszenia w Poznańskim Dzienniku Wojewódzkim.

Wójt Gminy Kamieniec: (—) Kęszycki.

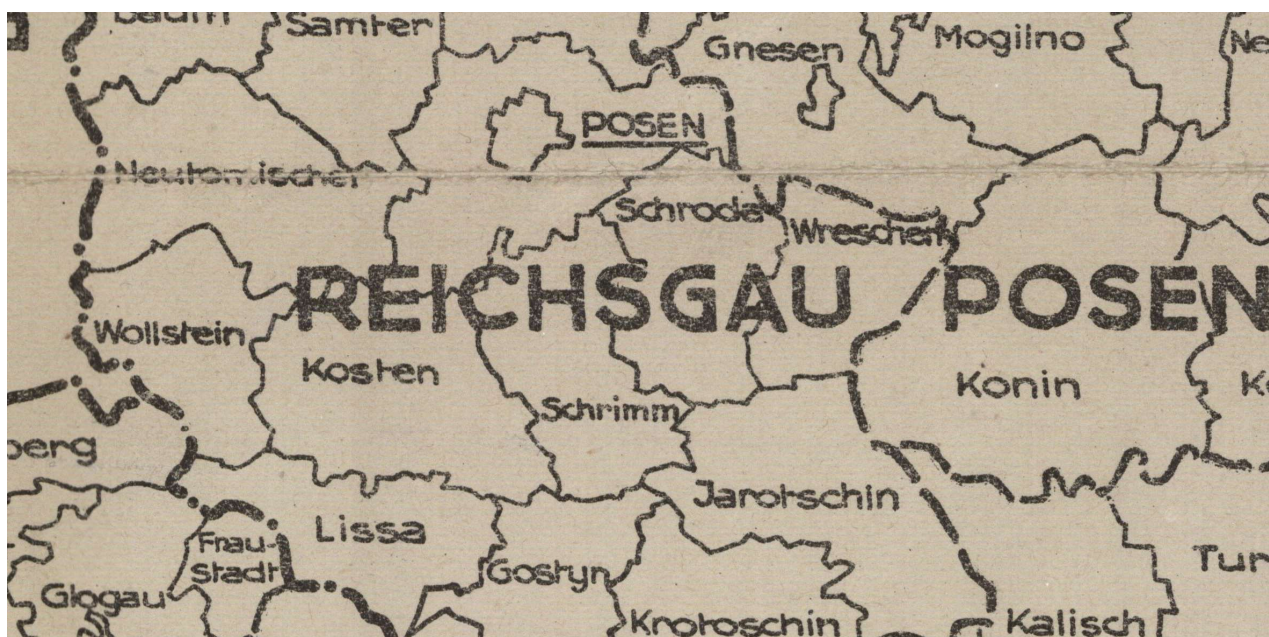
Ogłoszenie urzędowe z 1937 roku (Poznański Dziennik Wojewódzki, 1937 nr 22)

Rozwój samorządu gminy Kamieniec przerwał wybuch II wojny światowej.

II WOJNA ŚWIATOWA

1 września 1939 roku wybuchła II wojna światowa. W początku września okolice współczesnej gminy znalazły się pod okupacją niemiecką. W październiku 1939 roku, na mocy dekretu A. Hitlera, całe województwo poznańskie wcielono do III Rzeszy¹⁴.

Utworzono tak zwany Kraj Warty – niemiecką prowincję podzieloną na rejencje i powiaty. Okolice współczesnej gminy włączono do rejencji poznańskiej i powiatu kościańskiego. Był to czas ograniczenia praw polskiej ludności, germanizacji, rozwiązano wszelkie polskie urzędy i instytucje.

Fragment niemieckiej mapy administracyjnej z 1940 roku

W styczniu 1945 roku wojska niemieckie zostały wyparte przez Armię Czerwoną.

¹⁴ Dekret A. Hitlera z 8 października 1939 roku.

LATA 1945-1954

Na zajętych przez Armię Czerwoną terenach władzę przejmowali polscy komuniści przedstawiciele Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego (PKWN) tworzonego pod osłoną ZSRR. W pierwszym okresie opierano się na przedwojennych rozwiązaniach ustrojowych. Dnia 21 sierpnia 1944 roku dekret PKWN-u przywrócił przedwojenne podziały na województwa, powiaty, gminy i gromady.

Gmina Kamieniec powróciła do powiatu kościańskiego i województwa poznańskiego.

W 1944 roku władze PKWN-u wprowadziły nowe rozwiązania ustrojowe odnośnie do gmin. Ustanowiono, wzorem ZSRR, **radę narodowe**. W dniu 11 września 1944 roku wydano dekret o organizacji i zakresie działań rad narodowych¹⁵.

Radę narodowe stanowiły *uspołecznioną formę sprawowania administracji*¹⁶. Zostały włączone w skład systemu samorządowego. Ostateczny kształt organizacji samorządu lokalnego został określony na mocy dekretu z 23 listopada 1944 roku¹⁷. W gminach wiejskich rady narodowe przejęły funkcje dotychczasowych rad gminnych. Formalnie nadal funkcjonował samorząd gminny, w praktyce było inaczej. Organem rad narodowych były prezydium rad narodowych złożone z przewodniczącego, zastępcy i kilku członków. To właśnie prezydium rad narodowych z czasem zaczęły przejmować funkcje wykonawcze zarządów gmin i wójtów¹⁸.

Gminne rady narodowe składały się z nie mniej niż 16 i nie więcej niż 36 radnych, *reprezentujących w miarę możliwości ludność poszczególnych wsi*. W skład gminnej rady narodowej wchodził odtąd członkowie rady gminnej powołani przed uchwaleniem dekretu o radach narodowych, przedstawiciele organizacji politycznych, zrzeszeń społecznych, organizacji młodzieżowych, przedstawiciele wojska, nauki i pracy społecznej¹⁹.

¹⁵ Dz.U. 1944, nr 5, poz. 22.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Dz.U. 1944, nr 14, poz. 74.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże.

W praktyce członkowie rad byli delegatami partii politycznych i organizacji społecznych kontrolowanych przez nowe władze. Początkowo zasiadały w nich także osoby z przedwojennego samorządu, autorytety miejscowe, nawet księża. Tych ludzi wyrzucano przy częstych „reorganizacjach” rad zarządzanych przez rady wyższego szczebla. Wola ludności poszczególnych wsi nie miała najmniejszego znaczenia. Niewygodnych radnych usuwano, a w ich miejsce powoływano nowych na mocy uchwały gminnej rady. Preferowano ludzi związanych z PPR (potem PZPR) i o niskim statusie majątkowym. Największa akcja „wymiany” radnych miała miejsce w 1948 roku.

Organem pomocniczym zarządu gminy pozostawał sekretarz gminy, który jako jedyny musiał mieć odpowiednie kwalifikacje. Kierował on pracami urzędników gminnych.

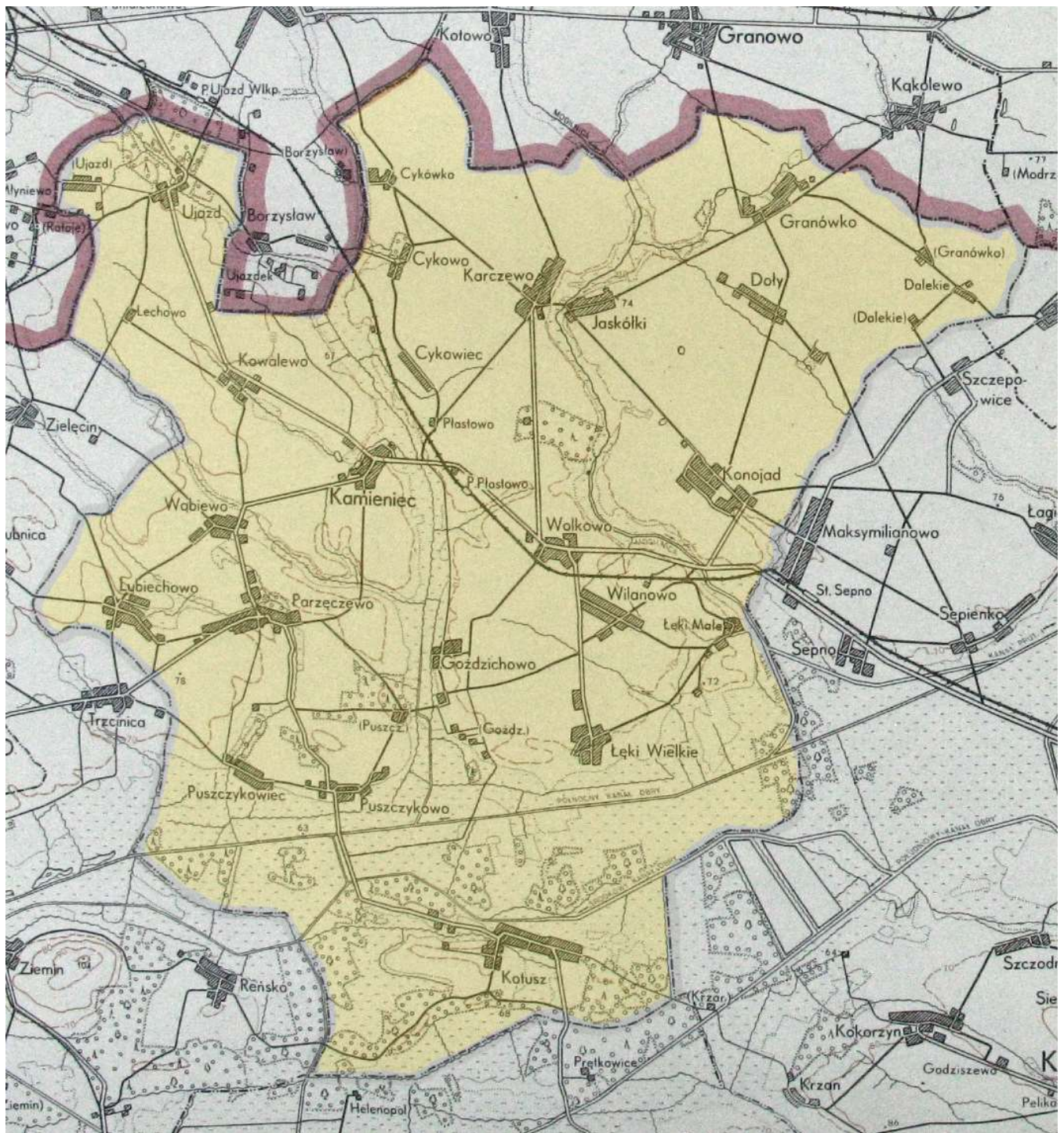
Jednostkami pomocniczymi gminy były gromady (główna wieś, mniejsze wsie, przysiółki), odpowiedniki współczesnych sołectw, na czele z sołtysem wybieranym przez społeczność gromadzką. Przed wojną funkcjonował także samorząd gromadzki wyrażający się w postaci zebrań gromadzkich. Po 1945 roku rola zebrania gromadzkiego została ograniczona, sołtys zaś stał się wykonawcą zarządzeń władz gminnych.

Powiat kościański na mapie administracyjnej z 1946 roku

Miasta Gminy wiejskie	Ludność					
	ogó- łem	męż- czy- źni	ko- biety	w wieku lat		
				poni- żej 18	18-59	60 i wię- cej
Pow. Konin (dok.) — County Konin (concl.)						
Trąbczyn	5057	2255	2802	2105	2499	453
Wilcza Góra	5916	2858	3058	2393	3096	427
Wysokie	3126	1460	1666	1181	1626	319
Pow. Kościan — County Kościan						
M i a s t a						
Czempiń	2380	1048	1332	752	1352	276
Kościan	10800	4707	6093	3608	6150	1042
Krzywiń	1498	670	828	418	853	227
Śmigiel	3566	1558	2008	1206	1988	372
Wielichowo	1514	697	817	476	843	195
G m i n y w i e j s k i e						
Bojanowo Stare	4564	2076	2488	1722	2443	399
Bucz	4108	1939	2169	1507	2152	449
Czempiń	5933	2768	3165	2169	3096	668
Kamieniec	6420	3014	3406	2345	3367	708
Kościan	8288	3845	4443	3146	4350	792
Krzywiń	9799	4566	5233	3587	5058	1154
Racot	4115	1881	2234	1609	2120	386
Śmigiel	6111	2865	3246	2249	3196	666
Wielichowo	4362	2033	2329	1491	2332	539

Spis powszechny z 1946 roku - powiat kościański, *Powszechny sumaryczny spis ludności z dnia 14 lutego 1946 roku*, Warszawa 1947, s. 48

Gmina Kamieniec w 1952 roku – opracowanie własne autora

Na mocy ustawy z 20 marca 1950 roku o terenowych organach jednolitej władzy państwowej²⁰ zniesiono wszelki samorząd terytorialny. Jego cały majątek przejęło państwo. Rozwiązano organy wykonawcze gminy (wójt i zarząd gminy) i rady gromadzkie. Wszystkie kompetencje przejęły **gminne rady narodowe**. Członków rad delegowały partie polityczne i organizacje społeczne. Gminne rady narodowe zbierały się na sesjach raz w miesiącu, omawiając najważniejsze sprawy gminne. Głównymi tematami były kwestie podatkowe, spółdzielczości, pomocy sąsiedzkiej, akcji żniwnej itp. GRN wyłaniała ze swego grona stałe komisje problemowe.

Gminna rada narodowa wybierała także ze swego grona **prezydium GRN**, składające się z następujących osób: przewodniczący, zastępca, sekretarz prezydium i członek prezydium. Był to jednocześnie organ uchwałodawczy i wykonawczy. Prezydium zbierało się na sesjach dwa razy w miesiącu.

Na czele poszczególnych gromad, tak jak poprzednio, stał sołtys. Formalnie wybierany przez ludność wsi, w praktyce powoływany przez władze gminne. Jego praca była niewdzięczna i sprowadzała się do egzekwowania narzuconych ówczesnie obowiązkowych dostaw płodów rolnych i wysokich podatków.

W 1952 roku w skład gminy Kościan wchodziły gromady (sołectwa): **Cykowo, Cykówiec, Doły, Goździchowo, Granówko, Jaskółki, Kamieniec, Karczewo, Konojad, Kotusz, Kowalewo, Lubiechowo, Łęki Wielkie, Parzęczewo, Puszczykowo, Puszczykowiec, Ujazd, Wąbiewo, Wilanowo i Wolkowo**²¹.

W latach 1953-1954 roku rozpoczęto kampanię propagandową informującą o potrzebie zmian w administracji. Władza ludowa miała znaleźć się *bliżej ludu*, a nie tylko w często odległej siedzibie gminy.

²⁰ Dz.U. 1950, nr 14, poz. 130.

²¹ Wykaz gromad Rzeczypospolitej Polskiej według stanu z 1 lipca 1952 roku, Warszawa 1952.

GROMADZKIE RADY NARODOWE 1954-1972

W 1954 roku rozpoczęto tworzenie nowych, mniejszych jednostek administracyjnych, które miały współgrać z planowaną kolektywizacją polskiej wsi. Zwano je gromadami – w nawiązaniu do polskiej tradycji administracyjnej. Jedna gromada miała odpowiadać granicom przyszłemu spółdzielczemu, kolektywnemu gospodarstwu rolnemu.

Oficjalnym celem reformy miało być włączenie coraz szerszych rzesz pracujących chłopów do udziału w rządzeniu Państwem, rozwijanie ich twórczej inicjatywy i aktywności dla pomnażania dobrobytu i kultury wsi²².

25 września 1954 roku weszła w życie ustawa o reformie podziału administracyjnego²³. W miejsce dotychczasowych gmin powstały nowe gromady położone na terenie jednej lub sąsiadujących ze sobą dawnych gmin. Nowe granice były w dużej mierze zupełnie sztuczne, protesty ludności nie były brane pod uwagę.

Naczelnym organem gromad były gromadzkie rady narodowej wybierane w sterowanych wyborach powszechnych. Pierwsze dwie kadencje rad narodowych były trzyletnie (1955-1958, 1958-1961). Od 1961 roku kadencje rad narodowych były czteroletnie. Wybory miały miejsce w latach 1961, 1965 i 1969²⁴.

Początkowo gromadzkie rady narodowe (GRN) miały bardzo wąskie kompetencje. W praktyce zostały sprowadzone głównie do realizacji zarządzeń władz powiatowych. Prezydium powiatowej rady narodowej sprawowało szczegółową kontrolę nad działalnością władz gromadzkich.

Od lutego 1958 roku weszła w życie nowa ustawa o radach narodowych, dająca im większe uprawnienia²⁵. Rozpoczęto także proces komasacji gromad w większe jednostki, większość z nich była bowiem zupełnie nieefektywna.

²² Wstęp do ustawy z 25 września 1954 roku o reformie podziału administracji wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych, Dz.U. 1954, nr 43, poz. 191.

²³ Dz.U. 1954, nr 43, poz. 191.

²⁴ Daty wyborów: 5 grudnia 1954, 2 lutego 1958, 16 kwietnia 1961, 30 maja 1965, 1 czerwca 1969.

²⁵ Dz.U. 1958, nr 5, poz. 16 (tekst ujednolicony Dz.U. 1975, nr 26, poz. 139).

Aparatem wykonawczym i zarządzającym rady było prezydium, opiniodawczym i kontrolnym – komisje rady. Organami pomocniczymi gromadzkich rad byli sołtysi i zebrania wiejskie. Prezydium (przewodniczący oraz 4-5 członków), jako organ wykonawczo-zarządzający rady, reprezentowało radę na zewnątrz i organizowało jej pracę.

W poszczególnych wsiach (w końcu lat 60. XX wieku zaczęto je nazywać sołectwami) urzędowali sołtysi wybierani przez zebranie wiejskie. Na terenie współczesnej gminy Kamieniec funkcjonowały gromady:

GROMADA KAMIENIEC

W skład jednostki weszły obszary dotychczasowych gromad: Cykowo, Cykówiec, Jaskółki, Kamieniec, Karczewo, Kowalewo i Ujazd ze zniesionej gminy Kamieniec w tymże powiecie²⁶.

Z dniem 1 stycznia 1960 roku gromada powiększyła się o obszar zniesionej gromady Parzęczewo²⁷. Natomiast od 1 stycznia 1972 roku przyłączono także obszar zniesionej gromady Wolkowo²⁸. W takim kształcie gromada funkcjonowała do końca 1972 roku.

GROMADA PARZĘCZEWO

W skład gromady Parzęczewo włączono dotychczasowe gromady: Lubiechowo, Parzęczewo, Puszczykowo, Puszczykówiec i Wąbiewo oraz miejscowość Goździchowo (wieś) z dotychczasowej gromady Goździchowo ze zniesionej gminy Kamieniec w tymże powiecie²⁹.

Gromadę zniesiono z końcem 1959 roku. Jej obszar przyłączono do gromady Kamieniec³⁰.

²⁶ Dz. Urz. WRN Poznań, 1954 nr 20 poz. 100.

²⁷ Dz. Urz. WRN Poznań, 1959 nr 10 poz. 116.

²⁸ Dz. Urz. WRN Poznań, 1971 nr 15 poz. 234.

²⁹ Dz. Urz. WRN Poznań, 1954 nr 20 poz. 100.

³⁰ Dz. Urz. WRN Poznań, 1959 nr 10 poz. 116.

GROMADA KONOJAD

W skład gromady Konojad włączono dotychczasowe gromady: Doły i Konojad ze zniesionej gminy Kamieniec oraz obszary dotychczasowych gromad Maksymilianowo, Sepno i Szczepowice ze zniesionej gminy Kościan w tymże powiecie³¹.

Gromadę zniesiono z dniem 4 lipca 1968 roku. Jej obszar przyłączono do nowo powołanej gromady Wolkowo³².

GROMADA ŁĘKI WIELKIE

W skład gromady Łęki Wielkie włączono dotychczasowe gromady: Kotusz, Łęki Wielkie, Wilanowo i Wolkowo oraz miejscowość Goździchowo (osiedle) z dotychczasowej gromady Goździchowo ze zniesionej gminy Kamieniec w tymże powiecie³³.

Gromadę zniesiono z dniem 4 lipca 1968 roku. Jej obszar przyłączono do nowo powołanej gromady Wolkowo³⁴.

GROMADA WOLKOWO (1968-1971)

Gromada Wolkowo powstała 4 lipca 1968 roku. W skład gromady Wolkowo włączono dotychczasowe gromady: Łęki Wielkie i Konojad³⁵.

Gromadę zniesiono z końcem 1971 roku. Cały jej obszar przyłączono do gromady Kamieniec³⁶.

³¹ Dz. Urz. WRN Poznań, 1954 nr 20 poz. 100.

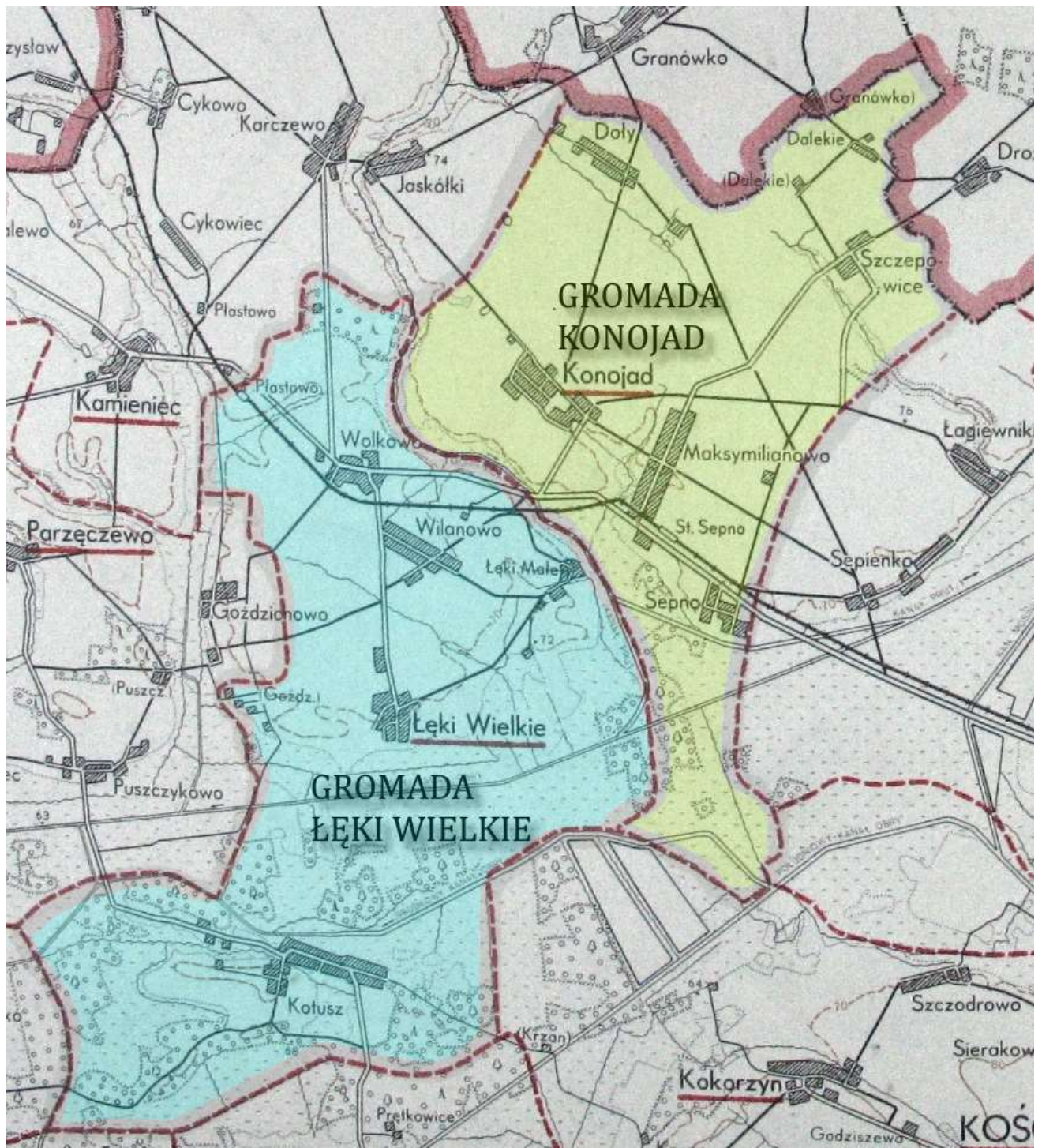
³² Dz. Urz. WRN Poznań, 1968 nr 11 poz. 191.

³³ Dz. Urz. WRN Poznań, 1954 nr 20 poz. 100.

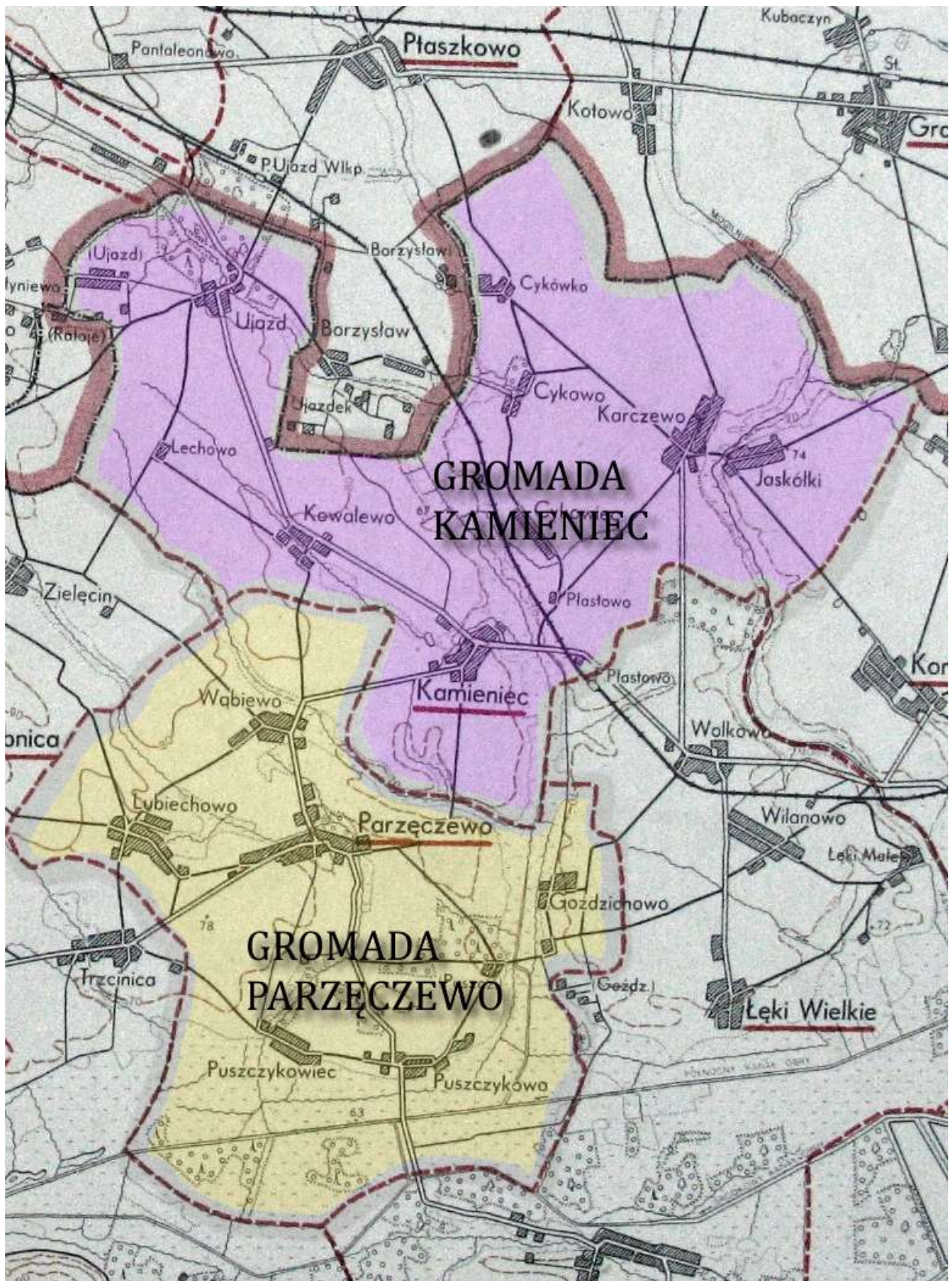
³⁴ Dz. Urz. WRN Poznań, 1968 nr 11 poz. 191.

³⁵ Dz. Urz. WRN Poznań, 1968 nr 11 poz. 191.

³⁶ Dz. Urz. WRN Poznań, 1971 nr 15 poz. 234.

Podział na gromady w 1957 roku (opracowanie Leszek Zugaj)

Podział na gromady w 1957 roku (opracowanie Leszek Zugaj)

wości Buławy, Grabczyna, Górka, Grabowo, Huzarka, Kędziorki, Lichnowo, Osowce, Polic, Saklak i Tobułka z dotychczasowej gromady Lichnowo z gminy Kramsk oraz obszar miejscowości Milin z dotychczasowej gromady Milin z gminy Wysokie.

57. gromadę **Trąbczyn** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Trąbczynie**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Łazy, Nowawieś, Stanisławów, Szetlewek, Trąbczyn Dworski i Trąbczyn z gminy Trąbczyn, gromada Szetlew z gminy Rzgów oraz obszary miejscowości Trąbczyn B i Stanisławów z dotychczasowej gromady Trąbczyn B z gminy Trąbczyn.
58. gromadę **Wilczyn** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Wilczynie**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Cegielnia, Dębówiec, Kownaty, Świętne, Wilcza Góra, Wilczyn, Zygmuntowo, obszary miejscowości Waclawowo i Wygorzela z dotychczasowej gromady Marszewo oraz obszar miejscowości Wtórek z dotychczasowej gromady Wtórek z gminy Wilcza Góra.
59. gromadę **Wysokie** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Wysokiem**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Barce, Borki, Brzózki, Drażek, Konstantynów, Ksawerów, Podgór, Wielany i Wysokie oraz obszar miejscowości Pogorzałki z dotychczasowej gromady Milin z gminy Wysokie.
60. gromadę **Złotków** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Złotkowie**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Alinowo, Kalinowiec, Miłaczew i Złotków, obszary miejscowości Danków, Janowo, Koziegłowy z dotychczasowej gromady Janowo oraz obszar miejscowości Spławce z dotychczasowej gromady Wola Spławiecka z gminy Kleczew.
61. gromadę **Kowalewo Sołectwo** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Kowalewie Sołectwie**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Kowalewo Góry, Kowalewo Opactwo, Kowalewo Sołectwo, Poniatówek i Wierzbno z gminy Łądek oraz obszar miejscowości Jaroszyn (wieś) z dotychczasowej gromady Jaroszyn z gminy Ciężen w powiecie wrzesińskim.

Sekretarz Sesji
Maria Niedzielska

Przewodniczący Sesji
Franciszek Sławiński

**UCHWAŁA NR 26/54
WOJEWÓDZKIEJ RADY NARODOWEJ W POZNANIU
z dnia 5 października 1954 r. w sprawie podziału na nowe
gromady powiatu kościańskiego**

Na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 25 września 1954 r. o reformie podziału administracyjnego wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych (Dz. U. Nr 43, poz. 191) Wojewódzka Rada Narodowa w Poznaniu uchwala co następuje:

§ 1.

W powiecie kościańskim, województwie poznańskim tworzy się następujące gromady:

1. gromadę **Bieżyn** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Bieżyniu**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Bieżyn, Kościeszki, Łagowo i Cichowo z gminy Krzywiń.
2. gromadę **Bonikowo** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Bonikowie**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Bonikowo, Kurowo, Łagiewniki, Mikoszki i Sepienko z gminy Kościan.
3. gromadę **Bucz** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Buczu**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Barchlin, Biskupice Dłużyńskie, część gromady Boszkowo (bez osiedla Karczemka), Bucz, Charbielin, Popowo Stare, Poświętno, Sączkowo i Sokołowice z gminy Bucz.
4. gromadę **Czacz** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Czachu**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Białcz Nowy, Białcz Stary, Brońsko, Czacz i Karśnice z gminy Śmigiel.
5. gromadę **Czarkowo** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Czarkowie**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: cz. gr. Czarkowo (bez obszaru włączonego do miasta Kościana), Kobylniki, Nielegowo, Ponin, cz. gr. Naclaw (bez obszaru włączonego do miasta Kościana) z gminy Kościan.
6. gromadę **Czempiń** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **mieście Czempiniu**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Borowo, Piechanin, Piotrkowice, Srocko Wielkie, Tarnowo Nowe i Tarnowo Stare z gminy Czempień.
7. gromadę **Głuchowo** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Głuchowie**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Bieczyny, Głuchowo, Jarogniewice, Piotrowo I, Piotrowo II, Sierniki i Zadory z gminy Czempień.
8. gromadę **Gryżyna** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Gryżynie**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Dębiec Nowy, Gryżyna (bez łąk wł. do Racotu i Wonieścia), Januszewo, Osiek i Wławie z gminy Racot.
9. gromadę **Kamieniec** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Kamieńcu**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Cykowo, Cykówiec, Jaskółki, Kamieniec, Karczewo, Kowalewo i Ujazd z gminy Kamieniec.
10. gromadę **Kielczewo** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Kielczewie**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszar dotychczasowej gromady Kielczewo (bez obszaru wł. do miasta Kościana) z gminy Kościan.

**Akt powołania gromad w powiecie kościańskim (Dz. Urz. WRN Poznań, 1954 nr 20
poz. 100)**

11. gromadę **Krzywiń** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w mieście **Krzywiniu**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Czerwonawieś, Jurkowo, Świniec, Teklimyśl, Wieszkowo i Zgliniec z gminy Krzywiń.
12. gromadę **Lubnica** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Lubnicy**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Gradowice, Lubnica i Zielęcín z gminy Wielichowo.
13. gromadę **Śmigiel** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w mieście **Śmiglu**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Glińsko, Koszanowo, Nowawieś, Poladowo i Żegrówko z gminy Śmigiel.
14. gromadę **Turew** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Turwiu**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Rąbiń, Rogaczewo Małe, Rogaczewo Wielkie i Turew z gminy Krzywiń.
15. gromadę **Wielichowo** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w mieście **Wielichowie**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Dębsko, Prochy, Piotrowo Wielkie, Reńsko, Trzcínica, Wielichowo Wieś i Ziemin z gminy Wielichowo.
16. gromadę **Kluczewo** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Kluczewie**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Borek, Kluczewo z gminy Bucz oraz gromada Siekowo z gminy Wielichowo.
17. gromadę **Kokorzyn** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Kokorzynie**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Kokorzyn, Krzan i Szczodrowo oraz część gromady Sierakowo (bez terenu włączonego do miasta Kościana) z gminy Kościan.
18. gromadę **Konojad** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Konojadzku**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Doły i Konojad z gminy Kamieniec oraz gromady: Maksymilianowo, Sepno i Szczepowice z gminy Kościan.
19. gromadę **Oborzyska Stare** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Oborzyskach Starych**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Betkowo, Jasień, Oborzyska Stare i Słonin z gminy Czempień oraz gromady Kawczyn i Oborzyska Nowe (bez obszaru wł. do miasta Kościana) z gminy Kościan.
20. gromadę **Przysieka Stara II** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Przysiece Starej II**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Przysieka Stara I i Przysieka Stara II z gminy Stare Bojanowo, gromada Przysieka Polska z gminy Śmigiel oraz gromada Widziszewo z gminy Kościan.
21. gromadę **Wilkowo Polskie** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Wilkowie Polskim**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Bielawy i Wilko-
- wo Polskie z gminy Śmigiel oraz gromada Śniaty z gminy Wielichowo.
22. gromadę **Gorzyczki** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Gorzyczkach**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Gorzyczki, Gorzyce, Gołębin Nowy i Rakówka z gminy Czempień, gromada Gołębin Stary z gminy Racot oraz obszar miejscowości Donatowo z dotychczasowej gromady Donatowo z gminy Czempień.
23. gromadę **Jerka** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Jerce**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Gierlachowo, Jerka, Kopaszewo i Łuszkowo z gminy Krzywiń, oraz obszar miejscowości Zbęchy z dotychczasowej gromady Zbęchy z gminy Krzywiń.
24. gromadę **Lubiń** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Lubiniu**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Bielewo, Lubiń, Nowydwór i Żelazno z gminy Krzywiń oraz obszar miejscowości Zbęchy-Pole z dotychczasowej gromady Zbęchy z gminy Krzywiń.
25. gromadę **Lubosz Nowy** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Luboszu Nowym**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Kurzagóra Nowa, Lubosz Nowy i Lubosz Stary z gminy Kościan oraz część gromad: Witkówki, Spytkówki, Racot (las) bez obszarów włączonych do nowej gromady Racot z gminy Racot.
26. gromadę **Łęki Wielkie** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Łękach Wielkich**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Kotusz, Łęki Wielkie, Wilanowo i Wolkowo oraz obszar miejscowości Goździchowo (osiedle) z dotychczasowej gromady Goździchowo z gminy Kamieniec.
27. gromadę **Paręczewo** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Paręczewie**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Lubiechowo, Paręczewo, Puszczykowo, Puszczykówiec i Wąbiewo oraz obszar miejscowości Goździchowo-wieś z dotychczasowej gromady Goździchowo z gminy Kamieniec.
28. gromadę **Racot** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Racocie**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Choryń, Darnowo, Katarzynin, Racot i Wyskoć oraz część wsi: 1) Gryżyna (karta mapy I działka 18, 19, 20), 2) Spytkówki (karta mapy 1 parcele 31 i 32), 3) Witkówki (karta mapy 3 parcele 17, 18, 19, 36) z gminy Racot.
29. gromadę **Wonieść** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Wonieściu**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Gniewowo, Jezierzycy, Karmin, Spławie, Wonieść i Zygmuntowo z gminy Stare Bojanowo, obszar miejscowości Parsko z dotychczasowej gromady Parsko z gminy Stare Bojanowo oraz część wsi Gryżyna (łąki-parcele nr 39) z gminy Racot.

Akt powołania gromad w powiecie kościańskim (Dz. Urz. WRN Poznań, 1954 nr 20 poz. 100)

W grudniu 1970 roku I sekretarzem PZPR został Edward Gierek. Początkowo jego polityka rolna była dość elastyczna. Od 1972 roku zniesiono obowiązkowe dostawy zbóż, żywca i ziemniaków, co sprzyjało specjalizacji gospodarstw. W tym samym czasie złagodzone progresję podatków gruntowych, ułatwiono obrót ziemią. Chłopi mogli nawet dzierżawić ziemię od państwa, kupować maszyny rolnicze. Rolników objęto również leczeniem na zasadach ubezpieczeń społecznych. W tym okresie powstało wiele nowych budynków mieszkalnych i gospodarczych. Po latach trudnej sytuacji na wsi wiele zmieniło się na lepsze. Zaczęto doceniać młodych, prężnych rolników. Rozwinęła się mechanizacja rolnictwa, także dzięki skomasowaniu kółek rolniczych w spółdzielnie kółek rolniczych – SKR-y³⁷.

W latach 1954-1972 podstawową jednostką podziału administracyjnego kraju pozostawały gromadzkie rady narodowe (gromady). Gromady w powszechnej opinii nie sprawdzały się, zajmując się głównie poborem podatków. Te sprawy omawiał VI Zjazd PZPR w 1971 roku oraz VI Plenum PZPR w 1972 roku. W początkach 1972 roku władze państwowe podjęły decyzję o powołaniu gmin – większych jednostek terytorialnych, często w granicach dawnych gmin funkcjonujących do 1954 roku.

³⁷ Tamże.

GMINNA RADA NARODOWA (GMINA) KAMIENIEC 1973-1990

Przez cały rok 1972 trwały przygotowania do wielkiej reformy. 29 listopada 1972 roku Sejm uchwalił ustawę o utworzeniu gmin i zmianie ustawy o radach narodowych³⁸.

Według ustawy o gminach gminne rady narodowe pozostawały *organem władzy państwowej i podstawowym organem samorządu społecznego na terenie gminy*. Dalej ustawa głosiła: *Gminna rada narodowa zapewnia wykonanie na terenie gminy zadań państwowych, wzrost i unowocześnienie produkcji, ze szczególnym uwzględnieniem produkcji rolnej, rozwój gospodarczy, społeczny i kulturalny gminy, zaspokajanie potrzeb bytowych ludności oraz umocnienie dyscypliny społecznej*³⁹.

Nowa ustawa o samorządzie gminnym wprowadziła dość rewolucyjne jak na PRL zmiany. Ustalono wyraźny podział między funkcjami stanowiącymi i wykonawczymi (do tej pory istniała jedność w postaci prezydium gromadzkiej rady narodowej). Organem uchwałodawczym stała się gminna rada narodowa. Liczyła ona od 20 do 50 radnych.

Rada narodowa funkcjonowała w oparciu o uchwalony przez siebie regulamin. Obradowała na sesjach (co 1-2 miesiące), na których podejmowała uchwały, jakie realizował naczelnik gminy jako organ wykonawczy.

Gminna rada ze swojego składu wybierała prezydium i komisje. Przewodniczącym rady zostawał, od 1974 roku, pierwszy sekretarz gminnego komitetu PZPR. Bardzo ważną rolę w gminie odgrywał przewodniczący GRN, który nadzorował również naczelnika gminy. Przewodniczący GRN, jego zastępcy i szefowie komisji tworzyli prezydium gminnej rady narodowej. Prezydium to reprezentowało GRN na zewnątrz.

Wybory do gminnych rad narodowych przeprowadzono po raz pierwszy w dniu 9 grudnia 1973 roku. Dlatego też początkowo w gminnych radach narodowych zasiadali dawni radni gromadzcy (styczeń-listopad 1973). Wybory do rad narodowych przeprowadzono następnie: 5 lutego 1978 roku, 17 czerwca 1984 roku i 19 czerwca 1988 roku.

Gminne rady narodowe powoływały komisje gminne. Komisje zbierały się cyklicznie, omawiając szczegółowe problemy w gminie (np. komisja rolnictwa).

³⁸ Dz.U. 1972, nr 49, poz. 312.

³⁹ Dz.U. 1972, nr 49, poz. 312.

Nowością w systemie gminnym było powołanie urzędu gminy. Był to *terenowy organ administracji państwowej do wykonywania zadań naczelnika gminy*. Naczelnik gminy był powoływany i odwoływany przez wojewodę. Gminna rada narodowa mogła tylko wyrażać niewiążącą opinię o kandydaturze⁴⁰.

Według rozporządzenia dotyczącego uprawnień organów wykonawczych w gminie⁴¹ *naczelnik gminy wykonuje swoje zadania przy pomocy podległego mu urzędu gminy i kierowników zakładów podporządkowanych gminnej radzie narodowej*⁴².

Urząd gminy zasadniczo dzielił się na trzy części: biuro urzędu, gminną służbę rolną i urząd stanu cywilnego. Urząd gminy podzielony był na referaty kierowane przez sekretarza biura urzędu gminy. Ważną pozycję zajmował główny księgowy gminy⁴³.

Gminna służba rolna (GSR) na czele miała kierownika. GSR tworzył zespół kilku osób sprawujący nadzór nad rolnictwem w gminie i organizujący jego sprawy⁴⁴.

W ramach urzędu gminy funkcjonował urząd stanu cywilnego zarządzany przez kierownika⁴⁵.

W 1973 roku zreorganizowano podział administracyjny polskiej wsi. W miejsce gromad powołano gminy. Wtedy to powstała współczesna gmina Kamieniec w powiecie kościańskim i województwie poznańskim.

W 1975 roku zlikwidowano powiaty i duże województwa. Gmina Kamieniec została przyłączona do małego województwa poznańskiego.

⁴⁰ Dz.U. 1972, nr 49, poz. 312.

⁴¹ Tamże, poz. 315.

⁴² Tamże.

⁴³ Tamże.

⁴⁴ Tamże.

⁴⁵ Tamże.

§ 9.

W powiecie konińskim, województwie poznańskim tworzy się następujące gminy:

1. gminę Golina z siedzibą gminnej rady narodowej w Golinie; w skład gminy wchodzi obręby geodezyjne: Adamów, Adamów-Kolonia, Barbarka, Bobrowo, Brzeźniak, Chrusty, Głodowo, Golina-Kolonia, Kawnice, Kolno, Kraśnica, Myślubórz, Myśluborskie Holendry, Nowy Dwór, Przyjma, Radolina, Rosocha, Rosocha-Kolonia, Sługocinek, Spławie, Spławie Parcele, Węglew, Węglerskie Holendry,
2. gminę Gosławice z siedzibą gminnej rady narodowej w Gosławicach; w skład gminy wchodzi obręby geodezyjne: Anielew, Bylew, Gosławice, Grablin, Grójec, Helenów Drugi, Helenów Pierwszy, Honoratka, Izabelin, Kępa, Laskówiec, Leżyn, Maliniec, Mieczysławów, Międzyzlesie, Morzysław-Kolonia, Pańców, Sokółki, Stary Licheń, Sulanki, Rudzica, Wieruszów, Wola Łaszczowa,
3. gminę Grodziec z siedzibą gminnej rady narodowej w Grodźcu; w skład gminy wchodzi obręby geodezyjne: Aleksandrówek, Biała, Biała-Kolonia, Biskupice, Bystrzyca, Czarnybród, Grodziec, Junno, Konary, Królików, Królików Trzeci, Łądek, Łągiewniki, Nowe Grądy, Nowy Borowiec, Stara Ciświca, Stare Grądy, Stary Borowiec, Wieloletka, Zaguźnica,
4. gminę Kazimierz Biskupi z siedzibą gminnej rady narodowej w Kazimierzu Biskupim; w skład gminy wchodzi obręby geodezyjne: Anielewo, Bochlewo, Czastków, Daninów, Dębówka, Dobrosocowo, Józwin, Kamienica, Kazimierz Biskupi, Komorowo, Kozarzew, Kozarzewek, Nieświastów, Stefanowo, Tokarki, Włodzimirów oraz miejscowość Radwaniec z obrębu geodezyjnego Benignowo z gminy Słupca powiatu śłupeckiego województwa poznańskiego,
5. gminę Kleczew z siedzibą gminnej rady narodowej w Kleczewie; w skład gminy wchodzi obręby geodezyjne: Adamowo, Alinowo, Budziszlaw Górny, Budziszlaw Kościelny, Cegielnia, Genowefa, Izabelin, Jabłonka, Janowo, Kalinowiec, Kamionka, Marszewo, Miłaczew, Nieborzyn, Przytuki, Rozтока, Staboludź, Słowoszewek, Sławoszewo, Stare Treby, Wielkopole, Wola Spławiecka, Zberzyn, Złotków,
6. gminę Kramsk z siedzibą gminnej rady narodowej w Kramsku; w skład gminy wchodzi obręby geodezyjne: Barce, Bilczew, Borki, Brzózki, Dębicz, Drażek, Jabłków, Konstantynów, Kramsk, Kramsk-Pole, Ksawerów, Lichnowo, Nowy Czarków, Osowce, Patrzyków, Pąchów, Podgórz, Pogorzalki, Rysiny, Święciec, Święte, Wielany, Wola Podleżna, Wysokie, Zrekie,
7. gminę Krzymów z siedzibą gminnej rady narodowej w Krzymowie; w skład gminy wchodzi obręby geodezyjne: Adamów, Borowo, Brzezińskie Holendry, Brzeźno, Drażek, Drażno Holendry, Genowefa, Głodno, Hiszpania, Ignacew, Izabelin, Kałek, Krzymów, Ladorudz, Nowy Krzymów, Nowe Paprockie Holendry, Paprotnia, Piersk, Potażniki, Rożek Krzymowski, Smolnik, Stare Paprockie Holendry, Szczepiń, Teresina, Zalesie,
8. gminę Rychwał z siedzibą gminnej rady narodowej w Rychwale; w skład gminy wchodzi obręby geodezyjne: Biała Panińska, Czyzew, Dąbroszyn, Franki, Gliny, Grabowa, Grochowy, Jaroszewice Grodzieckie, Jaroszewice Rychwańskie, Kuchary Borowe, Kuchary Kościelne, Modlibogowice, Rozalin, Rybie, Siaszyce Wieś, Siaszyce Trzecie, Święcia, Wardężyn, Wola Rychwańska, Złotkowy, Zosinki,
9. gminę Rzgów z siedzibą gminnej rady narodowej w Rzgowie; w skład gminy wchodzi obręby geodezyjne: Babia, Barłogi, Błonice, Bobrowo, Bożatki, Branno, Dąbrowica, Goździków, Grabienice, Józefowo, Kowalewek, Kurów, Mądrozki, Modła, Osieczka Druga, Osieczka Pierwsza, Rzgów Drugi, Rzgów Pierwszy, Sławsk, Świątniki, Witnica, Wojciechowo, Zarzew, Zarzewek, Zastruże,
10. gminę Skulsk z siedzibą gminnej rady narodowej w Skulsku; w skład gminy wchodzi obręby geodezyjne: Buszkowo, Buszkowo-Parcele, Celinowo, Czartowo, Czartówek, Dzierżysław, Gawrony, Kobylanki, Lisowo, Łuszczewo, Mielnica Duża, Mielnica Mała, Mniszki, Piaski, Pilich, Popielewo, Przytubie, Rakowo, Skulsk, Skulska Wieś,

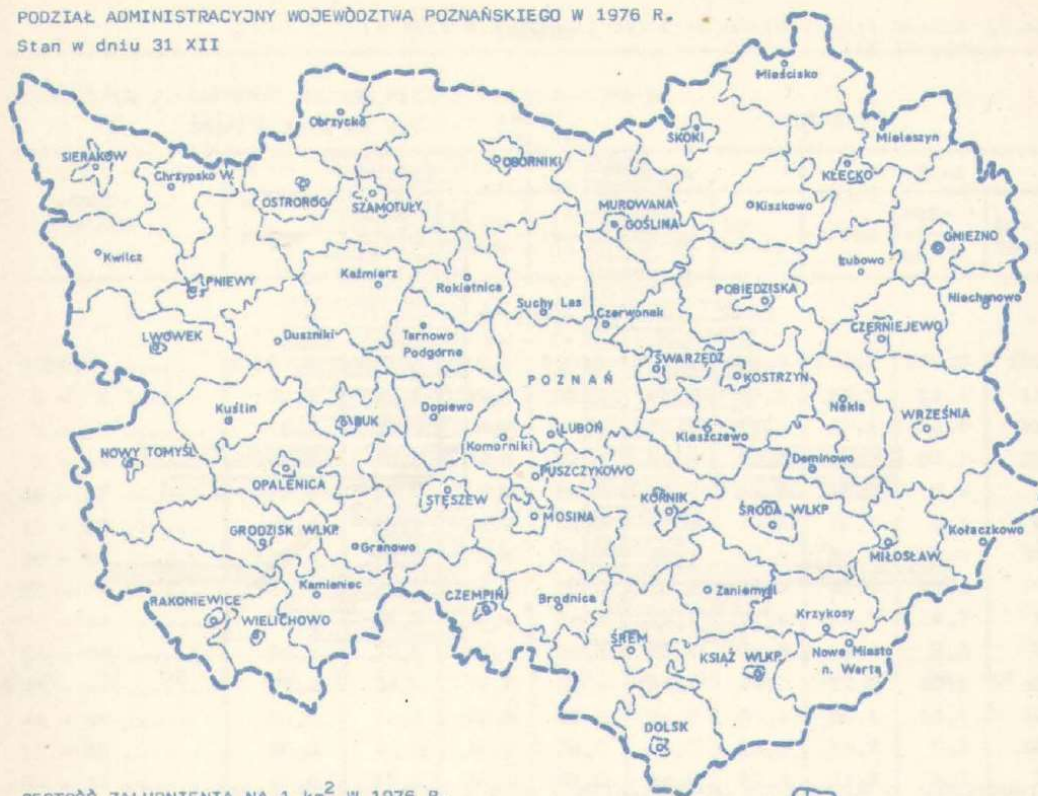
11. gminę Stare Miasto z siedzibą gminnej rady narodowej w Starym Mieście; w skład gminy wchodzi obręby geodezyjne: Barczygłów, Bicz, Główek, Janowice, Karsy, Kazimierów, Kragola, Kragola Pierwsza, Lisiec Mały, Lisiec Wielki, Królewska Modła, Nowy Lisiec, Rumin, Stare Miasto, Trójka, Zgoda, Żdźary, Żychlin,
12. gminę Ślesin z siedzibą gminnej rady narodowej w Ślesinie; w skład gminy wchodzi obręby geodezyjne: Biskupie, Biskupie Sarnowskie, Dąbrowa, Głębockie, Goranin, Ignacewo, Julia, Kijowiec, Kijowskie Nowiny, Kolebki, Leśnictwo, Lubomyśle, Marianowo, Mikorzyn, Niedźwiady, Nowy Półwiosek, Ostroważ, Piotrkowice, Półwiosek Lubstowski, Rożnowa, Sarnowa-Kolonia, Różopole, Sławęcino, Sławęcinek, Smolniki, Stary Półwiosek, Szyszyn, Szyzyskie Holendry, Wąsosze, Wąsowskie Holendry, Wygoda, Zółwieniec,
13. gminę Wilczyn z siedzibą gminnej rady narodowej w Wilczynie; w skład gminy wchodzi obręby geodezyjne: Biela, Cegielnia, Dębówiec, Gogolina, Góry, Kaliska, Kopydłowo, Kopydłówek, Kownaty, Maślaki, Ościsłowo, Świętne, Wilczogóra, Wilczyn, Wiśniewa, Wótrak, Wtórek-Parcele, Zygmuntowo,

§ 10.

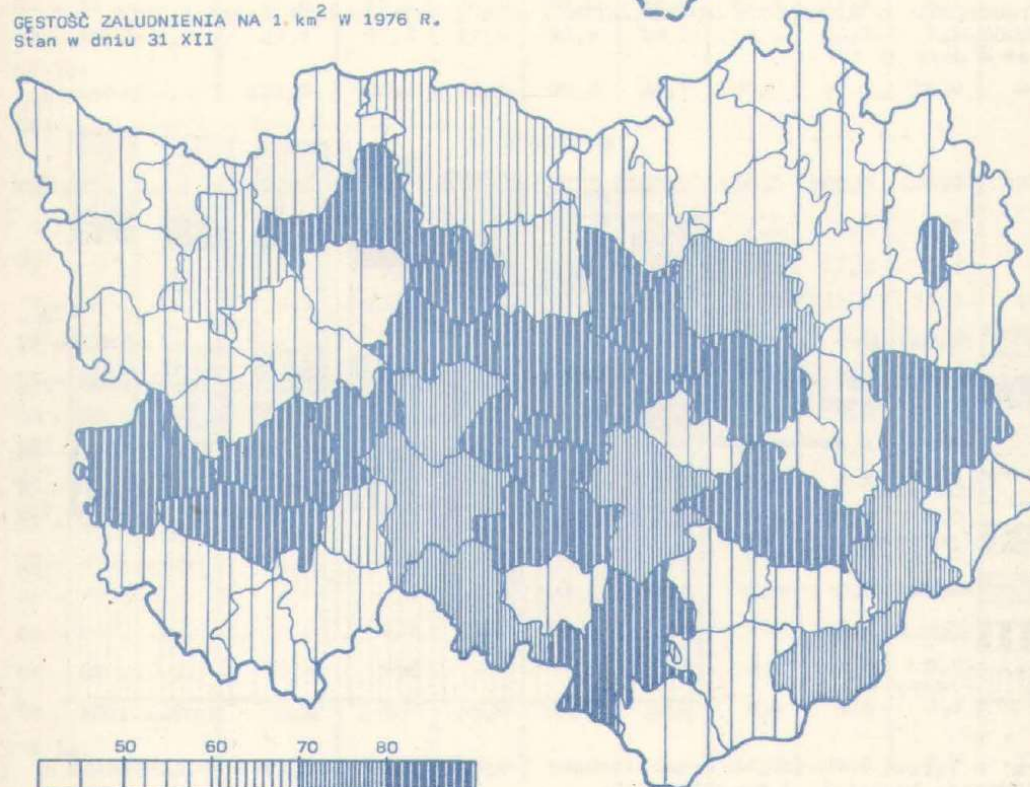
W powiecie kościańskim, województwo poznańskie tworzy się następujące gminy:

1. gminę Bucz z siedzibą gminnej rady narodowej w Buczu; w skład gminy wchodzi obręby geodezyjne: Barchlin, Biskupice Dłużyńskie, Borek, Boszkowo, Bucz, Charbclin, Kluczewo, Poświętne, Sączkowo, Siekowo, Skarzyń, Sokolowice, Stare Popowo,
2. gminę Czempin z siedzibą gminnej rady narodowej w Czempiniu; w skład gminy wchodzi obręby geodezyjne: Betkowo, Bieczyny, Borowo, Donatowo, Głuchowo, Gorzyce, Gorzyczki, Jarogniewice, Jasię, Nowe Tarnowo, Nowy Golebin, Piechanin, Piotrkowice, Piotrowo Drugie, Piotrowo Pierwsze, Rakówka, Sierniki, Stonia, Srocko Wielkie, Stare Tarnowo, Stary Golebin, Zadory,
3. gminę Kamieniec z siedzibą gminnej rady narodowej w Kamieńcu; w skład gminy wchodzi obręby geodezyjne: Cykowo, Cykowiec, Doły, Goździchowo, Jaskółki, Kamieniec, Karczewo, Konojad, Konojad Dalekie, Kotusz, Kowalewo, Lubiechowo, Łęki Wielkie, Maksymilianowo, Parzczewo, Puszczkowo, Puszczkowice, Sepno, Szczepowice, Ujazd, Ujazd Huby, Wąbiewo, Wilanowo, Wolkowo,
4. gminę Koscian z siedzibą gminnej rady narodowej w Koscianie; w skład gminy wchodzi obręby geodezyjne: Bonikowo, Czarkowo, Kawczyn, Kielczewo, Kobylniki, Kokorzyn, Krzan, Kurowo, Nowa Kurza Góra, Łągiewniki, Mikoszki, Naclaw, Nielegowo, Nowy Lubosz, Nowe Oborzyska, Ponin, Sepienko, Sierakowo, Stare Oborzyska, Stary Lubosz, Szczodrowo, Widziszewo,
5. gminę Krzywiń z siedzibą gminnej rady narodowej w Krzywiniu; w skład gminy wchodzi obręby geodezyjne: Bielewo, Bieżyń, Cichowo, Czerwona Wieś, Gierlachowo, Jerka, Jurkowo, Kopaszewo, Lubiń, Łagowo, Łuszkowo, Mościszki, Nowy Dwór, Rabiń, Rogaczewo Małe, Rogaczewo Wielkie, Swiniec, Teklimyśl, Wieszkowo, Zbęchy, Zbęchy Pole, Zgliniec, Żelazno,
6. gminę Racot z siedzibą gminnej rady narodowej w Racocie; w skład gminy wchodzi obręby geodezyjne: Choryń, Darnowo, Gryżyna, Januszewo, Katarzynin, Nowy Dębiec, Osiek, Racot, Spytkówki, Turew, Witkówki, Wławie, Wysocko,
7. gminę Stare Bojanowo z siedzibą gminnej rady narodowej w Starym Bojanowie; w skład gminy wchodzi obręby geodezyjne: Bruszczewo, Gniewowo, Jezierzycy, Karmin, Olszewo, Parsko, Przysieka Polska, Robaczyn, Sierpowo, Spławie, Stara Przysieka Druga, Stara Przysieka Pierwsza, Stare Bojanowo, Wonięć, Wydorowo, Zygmuntowo, Żydowo,
8. gminę Smigiel z siedzibą gminnej rady narodowej w Smiglu; w skład gminy wchodzi obręby geodezyjne: Bielawy, Bronikowo, Brońsko, Czacz, Glińsko, Karńnice, Koszanowo, Machcin, Morownica, Nietążkowo, Nowa Wieś, Nowe Szczepankowo, Nowy Białcz, Poladowo, Stary Białcz, Żegrówko oraz część obrębu geodezyjnego Bruszczewo z gminy Stare Bojanowo o obszarze 2,05 ha obejmującą z arkusza mapy ewidencyjnej nr 1, działki oznaczone numerami: 42—52 cz.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA POZNAŃSKIEGO W 1976 R.
Stan w dniu 31 XII

GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA NA 1 km² W 1976 R.
Stan w dniu 31 XII

Województwo poznańskie

Załącznik do Uchwały
Nr V/18/85
z dnia 15 stycznia 1985 r.
Gminnej Rady Narodowej
w Kamieńcu
w sprawie ustalenia wykazu
aktów prawa miejscowego
obowiązujących na obszarze
gminy Kamieniec

O B W I E S Z C Z E N I E
Gminnej Rady Narodowej w Kamieńcu

**w sprawie wykazu aktów prawa miejscowego obowiązujących
na obszarze gminy Kamieniec wydanych przez Gminną Radę
Narodową.**

Podaje się do wiadomości wykaz aktów prawa miejscowego wydany przed dniem 17 czerwca 1984 r. przez Gminną Radę Narodową w Kamieńcu.

Akty prawa miejscowego nie zamieszczone w wykazie tracą moc po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Przewodniczący
Gminnej Rady Narodowej
(—) mgr inż. Piotr Polak

W y k a z

1. Uchwała Nr XII/33/76 z dnia 29 marca 1976 r. w sprawie wprowadzenia podatków od posiadania psów.
2. Uchwała Nr XXV/60/83 z dnia 12 września 1983 r. w sprawie ustalenia stawek czynszu za lokale użytkowe.
3. Uchwała Nr XXVIII/67/84 z dnia 15 marca 1984 r. w sprawie zatwierdzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec oraz miejscowego planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego terenów budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego.

Załącznik do Zarządzenia
Nr 6/84
Naczelnika Gminy Kamieniec
z dnia 28 grudnia 1984 r.
w sprawie ustalenia wykazu
aktów prawa miejscowego

O B W I E S Z C Z E N I E
Naczelnika Gminy Kamieniec

**w sprawie ustalenia aktów prawa miejscowego
obowiązującego na obszarze Gminy Kamieniec**

Podaje się do wiadomości zamieszczony poniżej wykaz aktów prawa miejscowego wydanych przez Naczelnika Gminy Kamieniec.

Wykaz obejmuje akty prawa miejscowego wydane przed dniem 17 czerwca 1984 r.

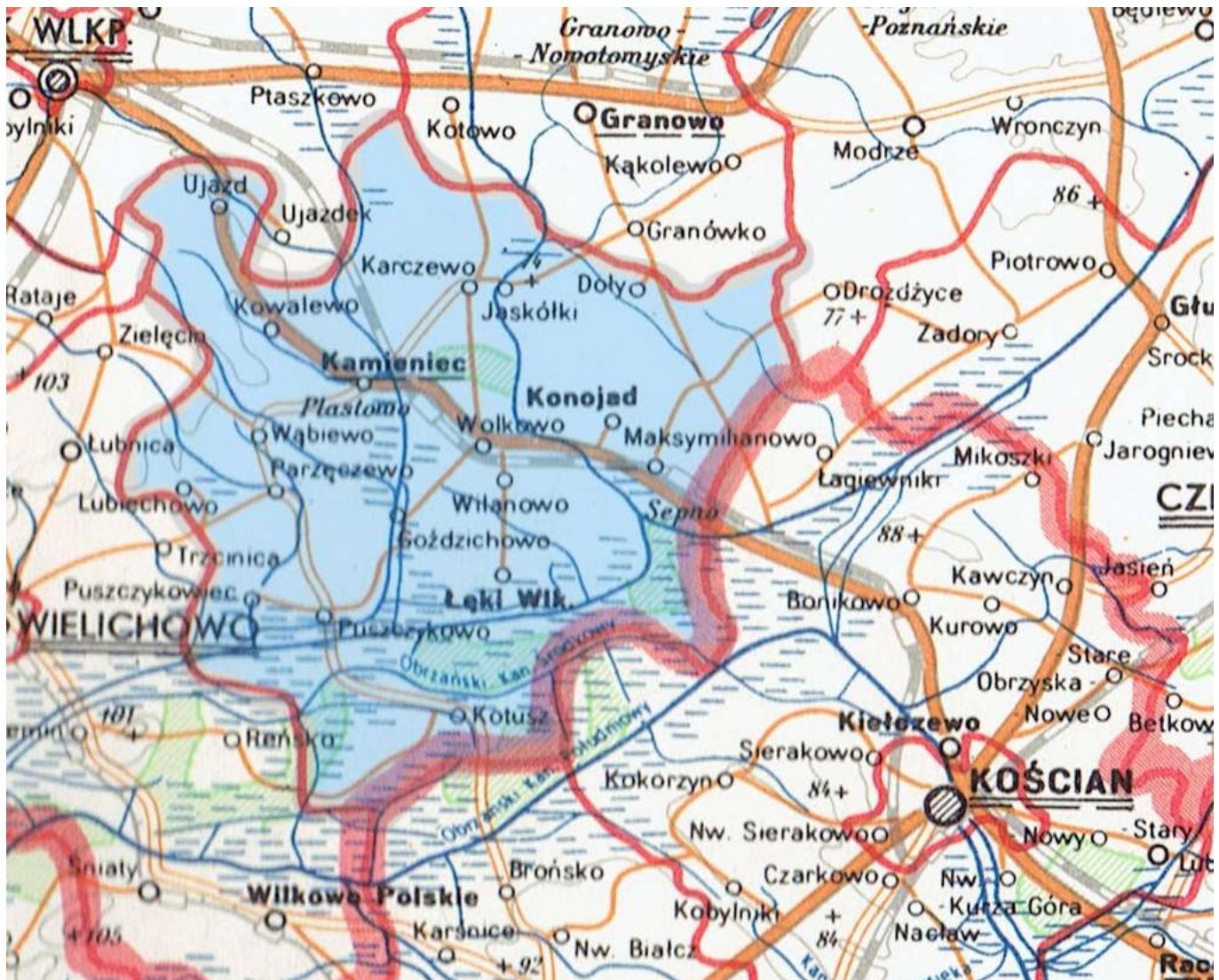
Akty prawa miejscowego nie zamieszczone w wykazie tracą moc po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Naczelnik Gminy
(—) Aleksander Michalski

W y k a z

1. Zarządzenie Nr 1/83 Naczelnika Gminy Kamieniec z dnia 15 lutego 1983 r. w sprawie ustalenia stawek dotyczących cen obowiązujących przy sprzedaży gruntów za pośrednictwem Banku Spółdzielczego (Dz. Urz. WRN Nr 3, poz. 26).
2. Zarządzenie Nr 1/84 Naczelnika Gminy Kamieniec z dnia 2 kwietnia 1984 r. w sprawie ustalenia granic terenów budowlanych przejmowanych na własność Państwa, położonych na terenie wsi Kamieniec, gmina Kamieniec woj. poznańskie (Dz. Urz. Woj. Poznańskiego Nr 2, poz. 13).

Przykład publikacji aktów prawnych gminy Kamieniec

Gmina Kamieniec w 1976 roku (pobliski Kościan leżał w województwie leszczyńskim)

W grudniu 1981 roku wprowadzono stan wojenny. Była to rozpaczliwa próba obrony systemu socjalistycznego w Polsce. Działalność rad narodowych została zawieszona na kilka miesięcy. W każdej gminie powołano Patriotyczny Ruch Odrodzenia Narodowego.

Do gmin przybyły Terenowe Grupy Operacyjne, które miały uzdrowić sytuację gospodarczą. Jednak metodami wojskowymi nie udało się naprawić niewydolnego systemu gospodarczego.

Po zniesieniu stanu wojennego (1983) władze postanowiły stworzyć pozory zmiany na terenach wiejskich, aby spacyfikować nienajlepsze nastroje. Ustawa z 20 lipca

1983 roku o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego⁴⁶ powołała nowe instytucje na kształt samorządu terytorialnego. Każde sołectwo stało się jednostką samorządu wiejskiego. Przepisy były dość niejasne i różnie je interpretowano. Samorząd wiejski otrzymał prawo do dysponowania własnymi funduszami, ale nie uzyskał osobowości prawnej. Zebrania wiejskie decydowały o sprawach lokalnych, powoływały sołtysa i radę sołecką jako organy wykonawcze. Na czele rady mógł stać przewodniczący rady sołeckiej, ale często kierował nią sołtys, pełniący jednocześnie funkcję przewodniczącego rady sołeckiej. Główną osobą reprezentującą samorząd wiejski stawał się przewodniczący rady sołeckiej. Prawo zwoływania zebrań wiejskich przysługiwało radzie sołeckiej na wniosek 1/5 pełnoletnich mieszkańców sołectwa. Sołectwo mogło uchwalić swój statut i powoływać komisje. Nadzór nad samorządem wiejskim sprawowała rada narodowa oraz naczelnik. Nowa ustawa obligowała naczelnika gminy i GRN do respektowania uchwał zebrań wiejskich. Wszelkie sprawy dotyczące poszczególnych wsi musiały być ustalane z danym samorządem wiejskim.

Wybory do rad sołeckich przeprowadzono jesienią 1984 roku, natomiast kolejne jesienią 1988 roku. Mimo wszystko był to początek pewnej podmiotowości i samodzielności poszczególnych społeczności wiejskich.

W latach 1989-1990 rozpoczęły się w naszym kraju przemiany, które doprowadziły do ustanowienia samorządu terytorialnego.

⁴⁶ Dz.U. 1983, nr 41, poz. 185.

GMINNEJ RADY NARODOWEJ W KAMIENIECU

- w okręgu wyborczym Nr 1: 4. Bentkowski Zygmunt
5. Knoski Jan
1. Michalski Aleksander
 2. Puziak Władysław
 3. Kowalewski Władysław
- w okręgu wyborczym Nr 2:
1. Owczarzak Sylwester
 2. Nowak Wawrzyniec
 3. Matysiak Bernard
- w okręgu wyborczym Nr 3:
1. Wróblewski Hieronim
 2. Jankowski Adam
 3. Rabiega Władysław
 4. Kaczmarek Franciszek
- w okręgu wyborczym Nr 4:
1. Wujczak Walerian
 2. Ciorga Antoni
 3. Domagała Maria
- w okręgu wyborczym Nr 5:
1. Graf Bolesław
 2. Olejniczak Józef
 3. Buliński Tadeusz
 4. Walicht Urszula
- w okręgu wyborczym Nr 6:
1. Nadobnik Hieronim
 2. Kociemba Jan
 3. Flis Edward
 4. Bręk Franciszek
 5. Pol Barbara
- w okręgu wyborczym Nr 7:
1. Pasikowski Adam
 2. Galusik Stanisław
 3. Perz Michał
 4. Sołtysiak Krystyna
 5. Ptak Leon

- w okręgu wyborczym Nr 8:
1. Wujczak Stanisław
 2. Kasprowiak Leon
 3. Ciorga Czesława
- w okręgu wyborczym Nr 9:
1. Kmiecik Kazimierz
 2. Olejnik Marian
 3. Michalski Henryk
 4. Bereszyńska Bogumiła
- w okręgu wyborczym Nr 10:
1. Kaźmierczak Stanisław
 2. Kozak Urszula
 3. Kuster Bolesław
- w okręgu wyborczym Nr 11:
1. Spychała Mieczysław
 2. Mielcarek Władysław
 3. Górny Tadeusz
 4. Trzeciak Zbigniew
- w okręgu wyborczym Nr 12:
1. Maćkowiak Edward
 2. Bereszyński Błażej
 3. Michałowski Władysław
 4. Lamenta Franciszek
 5. Maciejewski Kazimierz

Wykaz radnych GRN Kamieniec kadencji 1973-1977 (Dz. Urz. WRN Poznań, 1973 nr 20 poz. 289).

GMINNA KOMISJA WYBORCZA W KAMIENIECU

w okręgu wyborczym nr 1:

1. Horyński Tomasz
2. Kossowska Aleksandra
3. Włodarczyk Henryka
4. Zarebska Halina

w okręgu wyborczym nr 3:

1. Buliński Tadeusz
2. Kaczmarek Andrzej
3. Ciorga Franciszek
4. Michalska Janina

w okręgu wyborczym nr 5:

1. Andrzejewski Sylwester
2. Bręk Franciszek
3. Nowak Łucja
4. Skąlecki Kazimierz
5. Zieliński Stanisław

w okręgu wyborczym nr 7:

1. Ratajczak Zbigniew
2. Perz Michał
3. Juskowiak Reginald
4. Ciorga Henryk

w okręgu wyborczym nr 9:

1. Kmiecik Kazimierz
2. Bendowska Janina
3. Olejnik Marian
4. Rąbiega Jan

w okręgu wyborczym nr 2:

1. Kasprowiak Leon
2. Wujczak Walerian
3. Domagała Maria
4. Knoski Jan
5. Bentkowski Zygmunt

w okręgu wyborczym nr 4:

1. Napierkowski Tomasz
2. Owczarzak Sylwester
3. Kwiatkowska Bożena
4. Matysiak Bernard
5. Nowak Wawrzyniec

w okręgu wyborczym nr 6:

1. Friedrich Jan
2. Szulczyńska Ludwika
3. Brodowiak Wanda
4. Urbański Bronisław

w okręgu wyborczym nr 8:

1. Górny Tadeusz
2. Rąbiega Janisław
3. Trzeciak Zbigniew
4. Gabryelczyk Jacek
5. Stachowiak Czesław

Wykaz radnych GRN Kamieniec kadencji 1978-1984 (Dz. Urz. WRN Poznań, 1978
nr 2 poz. 3)

Okręg wyborczy nr 1

1. Wujczak Walerian
2. Ciorga Jacek
3. Bentkowski Zygmunt
4. Polak Piotr
5. Kubiak Regina
6. Kozłowski Stanisław

Okręg wyborczy nr 2

1. Buliński Tadeusz
2. Włodarczyk Henryka
3. Ostrowski Eugeniusz
4. Matysiak Bernard

Okręg wyborczy nr 3

1. Nowak Jan
2. Michalski Edmund
3. Ciorga Franciszek

Okręg wyborczy nr 4

1. Napierski Tomasz
2. Graf Mieczysław
3. Kociemba Jan
4. Nowak Wawrzyniec

Okręg wyborczy nr 5

1. Bręk Franciszek
2. Rybarski Jan

Przewodniczący
Zastępca przewodniczącego
Sekretarz

Członkowie:

1. (—) Ciesielska Danuta
2. (—) Gordziej Zbigniew
3. (—) Juja Jan
4. (—) Ławniczak Maria

3. Adamczak Andrzej
4. Kaźmierczak Stefania
5. Bentka Czesław

Okręg wyborczy nr 6

1. Golczak Jerzy
2. Perz Michał
3. Friedrich Jan
4. Musielak Krystyna
5. Firlej Karol

Okręg wyborczy nr 7

1. Perz Andrzej
2. Juskowiak Reginald
3. Rybarczyk Marian
4. Jopek Leon

Okręg wyborczy nr 8

1. Stachowiak Czesław
2. Spychała Mieczysław
3. Rybarczyk Marek
4. Matysiak Adam
5. Brodowski Zenon
6. Marcinowski Adam

Okręg wyborczy nr 9

1. Ciesielski Alojzy
2. Sroczyński Bogdan
3. Maćkowiak Edward

- (—) Rybak Tadeusz
- (—) Michałowicz Mieczysław
- (—) Kuczewski Ignacy

5. (—) Mleczak Romuald
6. (—) Napierała Kazimierz
7. (—) Papierz Jerzy
8. (—) Wojciechowski Krzysztof

**Wykaz radnych GRN Kamieniec kadencji 1984-1988 (Dz. Urz. Województwa
Poznańskiego, 1984 nr 1)**

KOMUNIKAT

Gminnej Komisji Wyborczej w Kamieńcu o wynikach głosowania i wynikach wyborów do Gminnej Rady Narodowej przeprowadzonych w dniu 19 czerwca 1988 r.

Do Gminnej Rady Narodowej w Kamieńcu wybierano 36 radnych spośród 72 kandydatów zgłoszonych przez Gminne Kolegium Wyborcze w Kamieńcu.

Dla przeprowadzenia wyborów do tej rady utworzono 10 okręgów wyborczych.

Wyborcy głosowali w 4 obwodach głosowania.

Ogółem w wyborach do Gminnej Rady Narodowej w Kamieńcu spośród 4.325 uprawnionych do głosowania, w głosowaniu udział wzięło 3.269 wyborców.

Oddano 3.269 głosów ważnych.

I. Wyniki głosowania i wyniki wyborów w poszczególnych okręgach wyborczych

Okręg wyborczy Nr 1, mandatów 5.

Uprawnionych do głosowania 562, w głosowaniu udział wzięło 527 wyborców.

Oddano 527 głosów ważnych.

	Kandydaci	Otrzymali głosów	Liczba osób, które nie dokonały wyboru w obrębie mandatu	Wybrano radnym
Mandat	Michalczak Michał Stachowski Paweł	216 214	97	Michalczak Michał
Mandat	Andrzejewski Stanisław Bibrowski Franciszek	313 92	112	Andrzejewski Stanisław
Mandat	Polak Piotr Wujczak Walerian	294 146	87	Polak Piotr
Mandat	Juja Jan Mleczak Romuald	101 312	114	Mleczak Romuald
Mandat	Grosy Halina Skalecka Helena	238 164	125	Grosy Halina

**Wykaz radnych GRN Kamieniec kadencji 1988-1990 (Dz. Urz. Województwa
Poznańskiego, 1988 nr 12 poz. 144)**

okręg wyborczy Nr 2, mandatów 2,
uprawnionych do głosowania 164, w głosowaniu udział wzięło 134 wyborców.
oddano 134 głosy ważne.

	Kandydaci	Otrzymali głosów	Liczba osób, które nie dokonały wyboru w obrębie mandatu	Wybrano radnym
Mandat	Gabryelczyk Jacek Łakomy Marek	52 35	47	Gabryelczyk Jacek
Mandat	Łubiński Kazimierz Nowak Jan	59 31	44	Łubiński Kazimierz

okręg wyborczy Nr 3, mandatów 3.
uprawnionych do głosowania 431, w głosowaniu udział wzięło 336 wyborców.
oddano 336 głosów ważnych.

	Kandydaci	Otrzymali głosów	Liczba osób, które nie dokonały wyboru w obrębie mandatu	Wybrano radnym
Mandat	Chojnacki Ireneusz Owczarzak Sylwester	68 131	137	Owczarzak Sylwester
Mandat	Kuleczka Aleksander Włodarczyk Henryka	65 115	156	Włodarczyk Henryka
Mandat	Tomkiewicz Czesław Urban Roman	151 35	150	Tomkiewicz Czesław

okręg wyborczy Nr 4, mandatów 3.
uprawnionych do głosowania 342, w głosowaniu udział wzięło 269 wyborców.
oddano 269 głosów ważnych.

	Kandydaci	Otrzymali głosów	Liczba osób, które nie dokonały wyboru w obrębie mandatu	Wybrano radnym
Mandat	Bentka Olek Michałowski Zygmunt	96 71	102	Bentka Olek
Mandat	Garcon Jerzy Kowala Wojciech	75 93	101	Kowala Wojciech
Mandat	Flis Stanisław Kaczmarek Dorota	79 81	109	Kaczmarek Dorota

okręg wyborczy Nr 5, mandatów 3.
uprawnionych do głosowania 425, w głosowaniu udział wzięło 291 wyborców.
oddano 291 głosów ważnych.

	Kandydaci	Otrzymali głosów	Liczba osób, które nie dokonały wyboru w obrębie mandatu	Wybrano radnym
Mandat	Gawron Mieczysław Nowak Wawrzyniec	62 136	93	Nowak Wawrzyniec
Mandat	Grześkowiak Henryk Kostański Jan	57 136	98	Kostański Jan
Mandat	Podgórska Sabina Sołtysiak Kazimierz	70 135	86	Sołtysiak Kazimierz

**Wykaz radnych GRN Kamieniec kadencji 1988-1990 (Dz. Urz. Województwa
Poznańskiego, 1988 nr 12 poz. 144)**

Okręg wyborczy Nr 6, mandatów 4.

Uprawnionych do głosowania 556, w głosowaniu udział wzięło 364 wyborców.
Oddano 364 głosy ważne.

	Kandydaci	Otrzymali głosów	Liczba osób, które nie dokonały wyboru w obrębie mandatu	Wybrano radnym
Mandat	Rybarski Jan Szpopier Czesław	89 111	164	Szpopier Czesław
Mandat	Brylski Aleksy Kuczewski Ignacy	104 124	136	Kuczewski Ignacy
Mandat	Spyrka Franciszek Świetlicka Grażyna	107 95	162	Spyrka Franciszek
Mandat	Jackowski Zenon Juja Józef	111 83	170	Jackowski Zenon

Okręg wyborczy Nr 7, mandatów 4.

Uprawnionych do głosowania 492, w głosowaniu udział wzięło 398 wyborców.
Oddano 398 głosów ważnych.

	Kandydaci	Otrzymali głosów	Liczba osób, które nie dokonały wyboru w obrębie mandatu	Wybrano radnym
Mandat	Golczak Jerzy Kopaczewski Leszek	140 50	187	Golczak Jerzy
Mandat	Firlej Karol Pasikowski Adam	177 84	109	Firlej Karol
Mandat	Giernacki Marian Skalecki Kazimierz	110 76	187	Giernacki Marian
Mandat	Friedrich Jan Skoracki Eugeniusz	74 135	166	Skoracki Eugeniusz

Okręg wyborczy Nr 8, mandatów 4.

Uprawnionych do głosowania 408, w głosowaniu udział wzięło 334 wyborców.
Oddano 334 głosy ważne.

	Kandydaci	Otrzymali głosów	Liczba osób, które nie dokonały wyboru w obrębie mandatu	Wybrano radnym
Mandat	Brember Henryk Papierz Józef	79 107	131	Papierz Józef
Mandat	Bendowski Jan Graf Kazimierz	148 29	133	Bendowski Jan
Mandat	Bartkowiak Franciszek Bendowski Ryszard	75 90	130	Bendowski Ryszard
Mandat	Jopek Leon Marach Krzysztof	93 85	136	Jopek Leon

Okręg wyborczy Nr 9, mandatów 5.

Uprawnionych do głosowania 622, w głosowaniu udział wzięło 419 wyborców.
Oddano 419 głosów ważnych.

	Kandydaci	Otrzymali głosów	Liczba osób, które nie dokonały wyboru w obrębie mandatu	Wybrano radnym
Mandat	Spychała Mieczysław Tuliński Marek	129 131	40	Tuliński Marek
Mandat	Matysiak Jan Stachowiak Czesław	71 172	63	Stachowiak Czesław
Mandat	Ciorga Małgorzata Górny Witold	58 201	50	Górny Witold
Mandat	Brodawiak Zenon Matysiak Adam	111 130	60	Matysiak Adam
Mandat	Adam Piotr Nowak Witold	137 106	57	Adam Piotr

**Wykaz radnych GRN Kamieniec kadencji 1988-1990 (Dz. Urz. Województwa
Poznańskiego, 1988 nr 12 poz. 144)**

Okręg wyborczy Nr 10, mandatów 3.

Uprawnionych do głosowania 323, w głosowaniu udział wzięło 197 wyborców.

Oddano 197 głosów ważnych.

	Kandydaci	Otrzymali głosów	Liczba osób, które nie dokonały wyboru w obrębie mandatu	Wybrano radnym
Mandat	Klorek Jarosław Maćkowiak Edward	65 58	19	Klorek Jarosław
Mandat	Roesler Zenon Sroczyński Bogdan	97 25	19	Roesler Zenon
Mandat	Domin Henryk Stopa Paweł	34 89	20	Stopa Paweł

4. W wyniku wyborów przeprowadzonych w dniu 19 czerwca 1988 r. wybrano do Gminnej Rady Narodowej w Kamieńcu 36 radnych.

Przewodniczący
Gminnej Komisji Wyborczej
(—) Hadeusz Rybak

**Wykaz radnych GRN Kamieniec kadencji 1988-1990 (Dz. Urz. Województwa
Poznańskiego, 1988 nr 12 poz. 144)**

ZAKOŃCZENIE

W 1990 roku funkcjonujące dotychczas gminy, powołane jeszcze w 1973 roku, stały się jednostkami samorządowymi na mocy ustawy z 8 marca 1990 roku o samorządzie terytorialnym⁴⁷.

Do końca 1998 roku gmina Kamieniec należała do województwa poznańskiego. Od 1 stycznia 1999 roku, w związku z wejściem w życie reformy administracji państwa, gmina Kamieniec została włączona w skład nowego województwa wielkopolskiego i powiatu grodziskiego.

⁴⁷ Dz.U. z 1990 roku, nr 16, poz. 95. Obecnie ustawa o samorządzie gminnym.

Spis treści

WSTĘP	2
II RZECZYPOSPOLITA	7
GMINY WIEJSKIE 1934-1939	19
II WOJNA ŚWIATOWA	27
LATA 1945-1954	28
GROMADZKIE RADY NARODOWE 1954-1972	33
GMINNA RADA NARODOWA (GMINA) KAMIENIEC 1973-1990	41
ZAKOŃCZENIE.....	55
Spis treści	56